

MAGYAR LAJKA

HUNGARIA

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GÉZA
Törvénytéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Német közlés szerint Gafencu és Ribbentrop tanácskozásai baráti szellemben folytak le

Véget ért a külügyminiszter berlini látogatásának hivatalos része. — Ribbentrop viszonzza Gafencu látogatását

Berlinből jelentik: Szerdán befejeződött Grigore Gafencu román külügyminiszter látogatásának hivatalos része. A délután folyamán Gafencu még Hess Rudolfnál, a Vezér helyettesénél tett látogatást, majd Ribbentrop külügyminiszterrel folytatott tanácskozást. A hivatalos látogatások befejezése után a román külügyminiszter még a csütörtöki napra is — amidőn tudvaleg Hitler vezérkancellár ötvenedik születésnapjának ünnepségei voltak — Berlinben maradt magánemberként.

A tárgyalásokról német részről félhivatalos közlés jelent meg s ez megállapítja, hogy a Gafencu és Ribbentrop külügyminiszterek közötti tárgyalások baráti szellemben folytak és lényegesen hozzájárulnak Németország és Románia kapcsolatainak megjavításához, a nemrégiben megkötött gazdasági egyezmény szellemében. A két állam külpolitikáját érintő nemzetközi kérdéseket a kölcsönös egyetértés szellemében vizsgálták meg.

Angol lap cikke Gafencu berlini tárgyalásairól

Londonból jelentik: A Daily Telegraph a román külügyminiszter berlini látogatásával foglalkozik és úgy tudja, hogy Ribbentrop német külügyminiszter Bucurestibe fog utazni, hogy viszonzza Gafencu román külügyminiszter berlini látogatását. A látogatás időpontját azonban még nem állapították meg.

Az angol lap szerint Gafencu külügyminiszter berlini látogatásának az volt a célja,

hogy tájékozódást nyerjen Németország délkelet-európai gazdasági és politikai tervei felől. Másrésztől Gafencu felvilágosította a német külügyminisztert a Romániának nyújtott angol és francia kezesség részleteiről. A lap szerint Gafencu felajánlotta, hogy Németországtól is elfogadna hasonló támogatást, mint amelyet Angliától kapott, ha Németország ezzel kapcsolatosan bizonyos területi biztosítékokat is adna.

Halifax és Bonnet külügyi beszámolója

Anglia békés szándékai. — Lord Halifax bejelentette, hogy a berlini angol követ rövidesen visszatér állomáshelyére

Londonból jelentik: Szerdán este külügyi vita volt a lordok házában. A külügyi vita során Lord Robert Cecil foglalkozott Roosevelt ismeretes üzenetével és kijelentette, hogy az üzenet az amerikai elnök bátorságára vall. Majd egy munkáspárti szónok beszédében azt állította, hogy a tengelyállamok politikája állandó rettegésben tartja Európát.

Halifax angol külügyminiszter emelkedett ezután szólásra és hosszú beszédben ismertette a nemzetközi helyzetet, valamint az Anglia által folytatott külpolitikát. Kifejtette, hogy az angol külpolitika arra irányul, hogy a világon fenntartsa az igazi békét, valamint megvédje a világon élő angol alattvalók személyi és vagyoni biztonságát és jogos érdekeit. Anglia ebben a tekintetben azokat az elveket követi, amelyek megtalálhatók a népszövetségi alapokmány első szakaszaiban is. Az a nemzetközi szervezet azonban, amelyik hivatalosan lett volna ezeknek az elveknek fenntartani, már képtelen megvédeni az angol alattvalók érdekeit.

Az elmúlt év szeptemberében Anglia jóakarattal törekedett a felmerült nemzetközi bonyodalom békés elintézésére és remélte, hogy ennek a kérdésnek békés tárgyalással való elintézése kezdeményezés lesz a hasonló kérdések rendezése te-

kintetében. Az Egyesült Államok azonban különböző módszereikkel sajátos módon magyarázzák ugyanazokat az elveket.

Bonnet összefoglalója a külügyi bizottság előtt a nemzetközi helyzetről

Párizsból jelentik: A francia kamara külügyi bizottsága szerdán este ülést tartott. Az ülésről kiadott hivatalos közlemény szerint Bonnet külügyminiszter beszámolt a nemzetközi helyzetről. Beszámolójában foglalkozott a francia—spanyol helyzettel és kijelentette, hogy a két ország között fennálló függő kérdések az utóbbi napokban szerencsés módon megoldást nyertek. Bejelentette, hogy a nemrégiben letartóztatott francia konzult a spanyol hatóságok szabadon engedik. A francia—spanyol kapcsolatokról fontos megbeszélések folytak a párizsi spanyol nagykövettel és a megbeszélések során a spanyol nagykövet által ismertett spanyol kormány felfogása kielégítőnek látszik a francia kormány számára. Közölte Bonnet azt is, hogy Petain marsall a burgosi spanyol nagykövet is jelentős tájékoztatásokat hozott a spanyol kormány magatartásáról.

A lengyel—francia viszony ismertetésére tért

As a helyzet állot elő, hogy most, ha az angol kormány tárgyalások után kívánja megoldani a felmerülő kérdéseket, akkor gyávasággal vádolják, míg ha érdekeinek és biztonságának védelmére kel, akkor támadó szándékkal vádolják.

Beszédének további részében Anglia politikájának békés szándékait hangoztatta Halifax külügyminiszter és képzelődésnek mondotta azokat az állításokat, mintha Anglia bárki ellen is támadó szándékot táplálna. Politikánk egyedüli célja — mondotta Halifax, — hogy az angol köznép nyugodt és békés megélhetését biztosítsuk.

Bejelentette az angol külügyminiszter, hogy a berlini angol követ szabadságának lejártával visszatér állomáshelyére, majd a szovjettel folyó tárgyalásokról beszélt elmondotta, hogy a tárgyalások még folynak és remélhetőleg eredményesek lesznek.

— Nem tudjuk mit hoz a jövő — fejezte be beszédét lord Halifax — az bizonyos, hogy Anglia minden erejével megvédi azokat az elveket, amelyek életénél is többre becsül. Anglia nem veti el a békés változások lehetőségét, de minden fenyegetésre hasonló eszközökkel válaszol.

A tengelyhatalmak szavatossági nyilatkozata egyes országok számára

Londonból jelentik: Angol diplomáciai körökben számolnak azzal a lehetőséggel, hogy a tengelyhatalmak, a nyugati hatalmakkal az együttes biztonság megszervezésére irányuló törekvéseire azzal válaszolnak, hogy szavatossági nyilatkozatot tesznek egyes európai államok függetlenségével kapcsolatban.

Párizsi remények a francia—olasz viszony javulására

Párizsból jelentik: A francia sajtó egy része a francia—olasz közeledés új lehetőségeit véli észrevenni. Olaszország jelenlegi magatartásában a megenyhülés óhaját látják. A „Jour” azt írja, hogy a római képviselőháznak a trónbeszédre adott válasza reményt nyújt a francia—olasz meg egyezésre, amely felé egyébképpen Daladier és Mussolini beszédei is nyitva hagyták az ajtót. Olaszország ugyálszik esetleges engedmények ellenében hajlandó Franciaországgal megégyezni. A „Liberté” úgy véli, hogy az angol—olasz viszonyban máris határozott megenyhülés észlelhető és ezt a francia—olasz enyhülés is követni fogja.

ezután át Bonnet és kijelentette, hogy a lengyel—francia szerződés egyike a francia politika leglényegesebb alapjainak. Örömet fejezte ki afelett, hogy Anglia is kellő módon értékelte Lengyelország helyzetének jelentőségét. Annak a reményének adott kifejezést Bonnet, hogy a Lengyelország és Románia között folyó tárgyalások a két ország kölcsönös biztonságának biztosításával fognak végződni. A Görögországnak adott francia és angol kezességről beszélt ezután, majd áttért a Franciaország és a szovjet között folyó tárgyalásokra. Elmondotta, hogy vizsgálat tárgyává tették az erre vonatkozó javaslatokat és remélhetőleg kielégítő eredménnyel végződnek a tanácskozások, amelyek főként arra vonatkoznak, hogy egyes kis államok számára megnyerjék a szovjet támogatását. Bonnet nem titkolta aggodalmát a nemzetközi helyzet súlyos bizonytalanságai miatt.

ROMÁNIA a nemzetközi kiállításokon egyre-egyre teszik az országot a határon túl

Bucurestiből jelentik: A nemzetközi kiállítások az egyes nemzetek jellegzetes építési pavillonjaival, amelyekben az országok és népek természeti kincsei, ipari és mezőgazdasági vívmányai halmozódnak fel, különösen alkalmassak arra, hogy egy nép arculatát, tevékenységét megmutassák.

Párizsban, az 1937. évi nagy nemzetközi kiállításán a román pavillon egyike volt azoknak, amelyek a legnagyobb méltánylásban részesültek. A látogatók millióival ismertette meg ez a kiállítás a román életmódot, az ország természeti kincseit és a román népnek a világ művelődése szolgálatában teljesített munkáját. Ezek az eredmények arra indították Romániát, hogy részvegyen minden nemzetközi kiállításban, ahová meghívást kap.

Ebben az esztendőben, noha nagy és váratlan események kedvezőtlenül befolyásolják a tartós békébe vetett reményt, behatóan mun-

kálkodnak a newyorki nagy nemzetközi kiállítás megrendezésén.

Ott, az Oceánon túl, a világ minden népe meg fogja mutatni nemzeti jellegzetességeit, foglalkozása és a haladás érdekében kifejtett munkája természetét.

Romániának, amely Amerikában megkülönböztetett érdeklődésnek örvend, szép pavillonja lesz ezen a világkiállításán, úgyhogy fel tudja majd tárni az egész emberiség előtt munkaképességét és a nagy megvalósításokra irányuló akaratát.

Ezekkel az előkészületekkel egyidejűleg a milánói nemzetközi kiállításán Mihai Ralea miniszter jelenlétében felavatták Románia pavillonját.

A határokon túl Románia egyre ismertebbé és megbecsültebbé válik ez értékes propaganda eredményeként.

Kijelölték a Romániába utazó angol gazdasági bizottság tagjait

Április 24-én érkeznek Bucurestibe az angolok

Bucurestiből jelentik: Annak idején, midőn a múlt év őszén II. Károly király az angol uralkodói párt meglátogatta, londoni gazdasági körök ígéretet tettek arra, hogy bizottságot küldenek ki Romániába az ország gazdasági kincseinek és kereskedelmi lehetőségeinek megvizsgálására. A bizottság utazása most lett időzerű s annak tagjait már kijelölték.

Londonból érkezett értesülés szerint a bizottság április 24-én érkezik Bukarestbe s vezetője Leith Ross, az angol kormány állandó gazdasági tanácsosa lesz.

A bizottság tagjai Albert Eduard Lee, a kereskedelemügyi minisztérium kiküldöttje, Hugh Ellis, a clearing hivatal elnöke, Cyril Róbert Parke Hamilton, az angol bank képviselője, Eduard Wilder Playfair pénzügyminiszteri igazgató, Muriel Leonie Edwards, az angol külügyminisztérium kereskedel-

mi osztályának tisztviselője és három titkárnő. Sir Frederic Leith Rosst elkíséri felesége is, az angol küldöttséggel együtt a fővárosba érkezik Alexandru Bianu, a londoni román követség kereskedelmi attaséja és Dimitrie Danielopol a román Nemzeti Bank londoni képviselője.

Londonból jelentik: Az angol kereskedelmi miniszter kedden hivatalos közleményt tett közzé a Romániába utazó küldöttség kiküldéséről. Ez a közlemény következőképpen hangzik:

„A kereskedelmi miniszter az alsóház április 4-iki ülésén bejelentette, hogy sir Frederic Leith-Ross, az angol kormány első gazdasági tanácsadója Romániába utazik s megbeszéléseket fog folytatni román illetékes körökkel az angol-román árucsereforgalom kiépítésére vonatkozólag. Az előkészületek megtétele után az angol küldöttség hétfőn, április 24-én érkezik Romániába. Leith-Ross szakértők kísérik el útjára.”

XII. Pius pápa magánkihallgatáson fogadta a Rómában időző magyar államférfiakat

Teleky Pál és Csáky István a római lengyel és német követekkel is tanácskozott. A német és olasz sajtó a látogatás jelentőségét méltatja

Rómából jelentik: Mussolini olasz miniszterelnök szerdán délután a Palazzo Veneziában gazdasági tanácskozást folytatott gróf Teleky Pál magyar miniszterelnökkel és Csáky gróf magyar külügyminiszterrel. A tanácskozásba később Ciano gróf, olasz külügyminiszter is bekapcsolódott.

Csütörtökön délelőtt Öszentsége XII-ik Pius pápánál magánkihallgatáson jelentek meg a Rómában tartózkodó magyar államférfiak és délután folytatták politikai megbeszéléseiket. Ezzel be is fejeződött a magyar államférfiak római látogatásának hivatalos munkaterve. Hivatalos jelentést a tanácskozásokról csütörtökön este adnak ki.

Szerdán este a tiszti kaszinóban Ciano gróf adott diszvacserát a magyar államférfiak tiszteletére.

Másik római jelentés arról számol be, hogy

Mackensen római német nagykövet, valamint a római lengyel nagykövet látogatást tett gróf Teleky Pálnál és Csáky Istvánnál.

Az olasz sajtó, mint nagyjelentőségű eseménynek foglalkozik a magyar államférfiak római tartózkodásával. A Mussolini és a Teleky pohárköszöntőjét teljes egészében vastagbetűs címekkel hozzák a lapok. Mussolini lapja, a Popolo d'Italia vezércikkben foglalkozik a magyar államférfiak látogatásának jelentőségével. Hasonlóképpen az orosz-magyar barátság méltatásáról vezércikkzik a többi lap is.

Berlinből jelentik: A német sajtó is nagy jelentőséget tulajdonít a magyar miniszterelnök és a magyar külügyminiszter római tanácskozásainak. A lapok első oldalán az egész oldalt átfogó címekkel hozzák a római látogatás részleteit.

Kik mentesek mozgósítás esetén a bevonulás alól?

Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium tudomására hozza az összes tartalékos tisztnek, altiszteknek és a legénységnek, hogy azok a bevonulás alól adott mentességek, amelyeket a legutóbbi behívások alkalmával kaptak, csupán ezekre a behívásokra vonatkoznak. Mozgósítás esetén a mozgósítás alól csupán azok az egyének mentesek, akiknek birtokában erre vonatkozóan határozott rendelkezés van. Más mindenkinek azonnal jelentkeznie kell katonai egységeinél s meghatározott időn belül.

A német papiripar sikere a belgrádi kiállításán

Belgrád, április hó. Megírtuk, hogy április 15-én nyílt meg Belgrádban a tavaszi mintavásár, amelyen a német papiripar is jeletékenny képviselethez jutott a berlini Nyomda és Papírdolgozó Gazdasági Csoport által. A Berlin W 35 Nollensdorfplatz 1. szám alatt levő cég kiállításra teljes áttekintést nyújt a német papírgyártásról és tökéletes mintákon mutatja be a legújabb nyomdai eljárást, amelyek izlésees elrendezésükkel nemcsak a szakember érdeklődését kelti fel, hanem szépségükben a laikus közönség is gyönyörködhetik.

A kiállítás vezetője Schmidt Luis, diploma közgazdász, akinek szakértő tanácsai nemcsak az egyes cikkek kiválasztásánál, hanem tisztán üzleti szempontból is rendkívül értékesek.

A berlini papiripari kiállításnak nagy sikere van Belgrádban.

A Lares légitörzsműve ünnepies megnyitása

Bucurestiből jelentik: Vasárnap, április hó 16-án ünnepélyességgel nyitották meg a ba-neasai repülőtéren a L. A. R. E. S. társaság légitörzsműve közlekedési útját. A felavató ünnepségen felvonultak azok a román és külföldi repülőgépek, amelyek ezt a nagyarányú utaszállító forgalmat le fogják bonyolítani. Jelen volt a felavató ünnepen Titeanu propaganda-miniszter is. Az istentisztelet után George Fotino, a L. A. R. E. S. társaság igazgatótanácsának elnöke beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy a L. A. R. E. S. társaság, amely már annyit tett a román repülésügy haladása érdekében, új munkakorszakot nyit. A L. A. R. E. S. repülőgépei újból szállítani fogják az utasokat az ország nagyobb központjai felé és a határon át. Hogy a társaság — fejezte be beszédét Gh. Potino, — ilyen szép eredményeket mutat fel, az tagjai buzgalmanak köszönhető. Az ünnepséget próbarepülések zárták be, amelyeken nagyszámú közönség vett részt, köztük néhány 70 éves öregember is.

Beaudenom-Gerely:

Elmélkedések

az Evangéliumról

A híres francia aszkétikus írónak elmélkedési sorozatából 3 kötet jelent meg eddig:

I. kötet:

Az adventi és karácsonyi időről szól.

II. kötet:

Jézus apostoli életéről ír,

III. kötet:

Az Ur imáját, hegyibeszédét, Jézus apostoli szellemét, stb. dolgozza fel.

Egy-egy kötet ára kartonkötésben 200 lei.

Húsz év előtt vonult be a hadsereg Nagyváradra

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön volt húsz esztendő fordulója annak, hogy a román hadsereg első osztagai bevonultak Nagyváradra.

Asz évforduló alkalmából hálaadó istentisztelet volt délelőtt tizenegy órakor a görög keleti ortodox egyházban. Megjelentek ezen a katonai és polgári hatóságok összes vezetői és legfőbb képviselői. Ott volt Georgescu ezredes prefektus és Chirila polgármester vezetésével a megyei és városi tisztviselők, de megjelentek az igazságszolgáltatás és a közgazdasági élet képviselői is teljes számban. Az istentisztelet előtt már felvonultak az összes fiu- és leányiskolák növendékei, legnagyobb részben az Országőr szervezet egyenruhájában.

Tizenegy és egy óra között az ünnepség alkalmából lezárták az összes üzleteket és nemcsak a közhivatalokban, de a magánhivatalokban is szünetelt a munka.

Istentisztelet után az Országőr Szervezet küldöttségei koszorút helyeztek Ferdinand király szobrára s ugyan itt más nemzeti alakulatok koszoruit is elhelyezték. Hasonlóképpen tavaszi virágokból koszoruk és bokréta kerültek Mária királyné szobrának talapzatára is.

Déli tizenkét órakor vette kezdetét a színházban dr. Munteanu Stefan görögkeleti teológiai rektor előadása, amely történelmi visszapillantást nyújtott a húsz esztendő előtti eseményekre. Méltatta az elhunyt Ferdinand Király és Mária királyné érdemeit.

A színházi ünnepségen nagy és előkelő közönség jelent meg és az ünnepség az énekkarok nemzeti dalával és királyhimnusszal nyert befejezést.

Este a Casa Nationala termeiben a Román Növeglet adott estélyt.

Ünnepélyes külsőségek között ünnepelték meg I. Károly születésének 100-ik évfordulóját

Bucurestiből jelentik: Tegnap tartották meg ünnepélyes keretek között I. Károly király születésének 100-ik évfordulóját Curtea de Argesben. Az ünnepi Istentiszteleten részt vett Öfelsége a Király, a Trónörökös, Iorga, Angelescu és Miro-

nescu királyi tanácsosok, valamint Calinescu miniszterelnök vezetésével az egész kormány. A küldöttség megkoszorúta I. Károly király, Erzsébet királyné, Ferdinand király, Mária királyné kopsóit, majd délben visszautaztak a fővárosba.

Hitler vezér és kancellár születésének ötvenedik fordulója

A német birodalom és a külföldi egyaránt részt vesz a születésnap ünnepségeken. — Huszonöt külföldi küldöttség érkezett Berlinbe

Berlinből jelentik: A nagy német birodalom megalapítója, Hitler Adolf vezér és kancellár csütörtökön ünnepelte ötvenedik születésnapját. Ez a nevezetes évforduló nemcsak Hitler saját ünnepe volt, hanem ünnepe volt az egész német nemzetnek, mely meghatott hangulatban mutatta ki e napon háláját és köszönetét Vezére iránt.

A nevezetes évforduló alkalmából Göbbels propagandaminiszter Hitler kancellár ötvenedik születésnapjának előestéjén, a berlini rádió mikrofonja előtt ünnepi beszédet mondott:

— A vezér születésnapja — mondta többek között — az egész német nemzet ünnepe. Hitler neve ma az egész világ előtt politikai programot jelent. Egyesek számára a hitet, a reményiséget és a jövőt jelent, mások szempontjából a torz gyűlöletet testesíti meg. Hitler az új európai rend kezdése, megváltoztatta az össznémetiség arculatát s aki 1918-ban és most látja hazánkat, nem ismerné meg ezt az országot. A vezér születésnapjának előestéjén arról az örömteljes hírről is beszámolhatunk, hogy Európa térképe vérontás nélkül a német birodalom javára változott meg. Németországnak az volt a célja, hogy békét teremtsen Európának azokon a területein, ahol az ellentétek már tűzvész kitörésével fenyegettek. Békén a gyakorlati realitás békéje.

Göbbels ezután visszapillantást vetett a mozgalom múltjára, majd így folytatta beszédét:

— Nem tekintünk aggodalommal a német nép életküzdelmének kimenetelére. Az a béke, amelyet Németország teremtett, nem tetszik a nyugati demokráciának. Tervüket felfordította az az ember, aki a német népből ered és

aki eltaposta a köréje rakott tűzfészket. Ezért a nagy felháborodás.

Göbbels azzal fejezte be beszédét, hogy a német birodalom a német kard védelme alatt áll.

Huszonöt nemzet koszorúja a német hősök emlékművén

Berlinből jelentik: Csütörtökre virradóan éjfélkor megkezdődtek a berlini ünnepségek. Már ezekben az órákban hatalmas tömegek vonultak fel a kancellária elé és éltették Hitler Adolfot. A vezér megjelent az erkélyen és fogadta az üdvözlést.

Az éjfélkor kezdődő ünnepségeket megelőzően szerdán este résztvett a nagy takarodón. Utána a rohamosztagos szervezetek fáklyámenetben vonultak el a vezér és kancellár előtt.

A birodalmi vezér tiszteletére rendezett ünnepségek csütörtökön reggel a díszőrség szerezésével folytatódtak. Óriási tömeg gyűlt össze a főváros utcáin és a Wilhelmsplatz-ot már a kora reggeli órákban előzönlötte az ünneplő sokaság. Hitler kancellár megtekintette a díszőrséget, az SS. alakulatokat és a rendőrség díszszázadát és fogadta azok tisztelegését. A szavalókórusok impozáns keretek között fejezték ki hódolatukat a vezérnek és kancellárnak.

Ezután Hitler a kancellária épületébe ment

A német külügyminiszter bizalmasa Párizsba érkezett Nyilatkozott arról, hogy nem lesz háború, mert Hitler nem akar háborút

Párizsból jelentik: Az egyik politikai hetilap értesülése szerint Ottó Abetz, Ribbentrop legbensős munkatársa, néhány nappal ezelőtt Párizsba érkezett, hogy a francia politikai körök felfogásáról tájékozódjék. Abetz állítólag bizakodó kijelentéseket tett Párizsban. Hangoztatta, hogy háborúra nem kerül sor, mert Hitler nem akar háborút.

vissza, ahol a szerencsekívánatok tudása következett. Elsőnek a diplomáciai testület doyenje, az apostoli nuncius fejezte ki jókívánásait, majd Neurath báró birodalmi protektor és Hacha dr. a cseh és morva protektorátus nevében mondott üdvözlőszavakat.

Berlinből jelentik: Hitler vezérkancellár születésnap ünnepségekre érkezett küldöttségek, közöttük a román és magyar küldöttség is, megkoszorúta az Unter den Lindenen lévő hősök emlékművét. A hősök emlékművére összesen huszonöt nemzet képviselője helyezte koszorút. Szerdán este a küldöttségek tiszteletére díszvacsora volt. A küldöttségek csütörtökön délelőtt résztvettek a katonai díszszemlében, majd országuk nevében kifejezték jókívánásait Hitler vezérkancellárnak. A küldöttségek tagjai délután teán vettek részt a német külügyminisztériumban, majd este az Opera díszelőadását tekintették meg.

A német nemzet elismerése Vezére iránt

Berlinből jelentik: A német lapok Hitler kancellár ötvenéves születésnapja alkalmából mélyszéles elismeréssel méltatják a kancellár teremtő munkásságát. A vezér munkája, írják a lapok, abban éri el legmagasabb jelentőségét, hogy országa politikai forradalmának eseményeiből kizárja az esetlegességet és teljesen biztos kézzel, a megfontolások alapján vezető útján a német birodalmat. A Berliner Nachrichten című lap a születésnap alkalmából beszélgetést folytatott von Neurath-tal, a német titkóstanács elnökével a birodalom külpolitikájáról. Von Neurath kijelentette, hogy a vezérkancellár hat év óta eredményesen veri vissza a birodalom ellenfeleinek bekerítési kísérleteit. Litvinov 1933-ban már Londonban tárgyalt több állammal abban a reményben, hogy a demokratikus államokat Németország megtámadására kényszerítheti. A német válasz a Népszövetségből való kilépés volt. Az 1934. évi Lengyelországgal kötött egyezmény nem megszerül és Németországra nagy áldozatokat rótt. Eden 1934. évi berlini látogatása már akkor megmutatta, hogy ez az angol államférfi nélkülöz minden jóakarót. Anglia egyezményei segítségével be akart keríteni minket, — mondá Neurath — de a Vezér ismét átvágta a gordiuszi csomót és helyreállította 1935-ben Németország katonai szabadságát. Ezután anélkül, hogy figyelembe vették volna a Vezér 1935. májusi beszédében kifejtett alapelvek fontosságát, Párizs, Prága és Moszkva szövetséget kötöttek. A demokráciák bedugták fülkéiket és tovább folytatták a bekerítési kísérletet. A vezérkancellár békétörvényeihez híven megvalósította a német-angol tengerészeti egyezményt. A katonamentesített övezet tekintetében a Vezér előre látta, hogy a francia tábornokok nem fogják felhasználni ezt az utolsó alkalmat, hogy katonai csapat mérjenek Németországra. Anglia megkísérelte, hogy tárgyalások útján okozzon nehézségeket Németországnak s ha akkor a német politika engedékeny lett volna, folyton engedékenynek kellett volna lennie a jövőben is. 1936-ban a kancellár új ajánlatot tett Angliának, erre az angol külügyminiszter csak egy kérdőívről válaszolt. Most a vezér teljesen szabad külpolitikát folytat a bolsevizmus ellen. Támogatta Francot és politikája állandóan halad előre az Olaszországgal való közösségben. Az a támadás, amelyet ellenfelei 1938 május 21-én irányoztak Németország ellen s mindaz, ami ezután következett, maga után vonta Hitler választ, a cseh-morva terület megszállását és a protektorátus létesítését.

Németország az utolsó pillanatban mindig módját ejti annak, hogy jogos követeléseit háború nélkül valósítsa meg. A német-lengyel viszonyról szólva Ribbentrop bizalmasa kijelentette, hogy Németországnak feltétlenül szüksége van egy, a danzigi folyosón át Keletporoszországba vezető átjáróra.

Katolikus Nagygyűlés Csíkszeredán, Krisztus Király Kongresszus Laibachban

Márton Áron erdélyi római katolikus püspök körlevele

Gyulafehérvárról jelentik: Márton Áron, Erdély római katolikus püspöke új körlevelet adott ki, amelyben a következőket hozza a hívek és a papság tudomására:

Katolikus nagygyűlés.

XII. Katolikus Nagygyűlésünket a Katolikus Népszövetség rendezésében folyó évi június hó 30-án, július 1-én és 2-án Csíkszeredában tartjuk meg.

Nemcsak ünnepelni kívánunk nagygyűlésünkön, hanem elsősorban katolikus szent hitünk igazságait és értékeit akarjuk általa gyakorlati életünkben megvalósítani, hitvalló és áldozatokra készséges ragaszkodásunkat akarjuk megerősíteni és fejleszteni ősi szent Egyházunk iránt. Ezzel a szándékkal szeretettel hívom meg Tiszt. Testvéreimet és szeretett Híveimet nagygyűlésünk munkájára.

Krisztus Király Kongresszus Laibachban

A nemzetközi istentelenség működésének ellensúlyozására törekszik az időközönként különböző városokban tartani szokott nemzetközi Krisztus Király-Kongresszus azáltal, hogy az egész világ katolikusait egységes táborba tömöríti, s elmélyedő tanulmányokkal kutatja a módot és eszközöket, miként lehet a keresztény életet megújítani és minden népek katolikusait közös munkára egybegyűjteni, hogy mindenütt a közéletben és az egyéni életben is megerősödjék Krisztusnak örök királyi uralma.

A VI. Nemzetközi Krisztus Király-Kongresszus folyó évi július 25—30. lesz Laibachban (Ljubljana, Jugoszlávia). Melegen ajánlom T. Papjaimnak és Híveimnek, hogy ezen kongresszus értékes és fontos tanácskozásain résztvegyenek. Az érdeklődők forduljanak a kongresszus rendező bizottságához, amely különböző utazási és elhelyezkedési kedvezményeket nyújt: Association intern. catholique de resignements touristique, Lucerne, Suisse (IKHA). Kevesen lesznek, előreláthatólag, olyanok, akik az utazás nehézségeit megbírnák; mindnyájan támogatjuk azonban a kongresszus munkáját imádságainkkal és érdeklődésünkkel. Különösen T. Papjaimat, a szerzetes családokat és a betegetek kérem, ajánlják fel imádságaikat és szenvedéseiket a kongresszus szent törekvéseinek sikeréért, hogy Krisztus Király uralkodjék a földön és Krisztus békéje legyen Krisztus országában.

A Szentatya buzdító levelére az egész világon, a távoli missziókban is meghonosodott a Pia Praxis Expiatoria Mariana. Ez a kedves áhitatgyakorlat küzdeni kíván a káromlások ellen, amelyek az egész világon, különösen az egyházmegyében és az egyházközségben elhangzanak és ugyanakkor engesztelést is nyújt Isten szent nevének, a Szűzanyának és a szenteknek tiszteletlen sértése miatt. Nincsen tehát szó új ájtatosságról. Egyedül azt kívánja tőlünk ez a jámbor mozgalom, hogy a májusi ájtatosságnak egyik napját, lehetőleg május első vasárnapját, erre a célra ajánljuk fel. Ezen a napon a káromkodás veszedelméről tartunk a májusi szentbeszédet, a káromkodás bűnös szokásának leküzdésére kérjük a boldogságos Szűz közbenjárását és a májusi ájtatosság imádságai közé kapcsoljuk az „Áldott legyen az Isten” kezdetű engesztelő imát (Preor. 91. old. 10).

Adja Isten, hogy a népünkben mélyen gyökerező Mária-tisztelet gátat vessen a káromkodás bűnének.

Kongregációs nap május második vasárnapján.

A kongregációs gondolat időszerűsége ma ismét meggyőződéssé vált egyházmegyénkben is, amelyben a Mária-Kongregáció sokszázados diós múltra tekint vissza. Szívesen csatlakozunk ezért a Mária-Kongregációk római Központjának kezdeményezésére a május második vasárnapján rendezendő kongregációs nap gyakorlatához. Számos országban, különösen Amerikában, fényes ünnepséggel ülték meg már a múlt esztendőben ezt a napot, méltó, hogy egyházmegyénk összes kongregációs és Mária-társulatai is megüljék.

Felhívom T. Papjaimat, hogy egyházközség-

Egyházmegyei papságunk számára közös lelkigyakorlatokat tartunk folyó évi július 11—14. Csíkszeredában és július 25—28. a papnevelő-intézetben. A feltételek az eddig szokásosak. Ágy-neműt (lepedőt, párnát és takarót), valamint karínget és Kempist vigyen kiki magával.

A résztvevni szándékozók legalább 8 nappal a lelkigyakorlatok kezdete előtt jelentkezzenek a finevelő régensénél, illetve a papnevelő rektoránál. A lelkigyakorlatok elvégzését csak azoknál vehetem igazoltatnak, akik a bevezetőtől a befejezésig jelen voltak.

Aki a közös lelkigyakorlatokon bármi okból nem vehet részt, legalább minden harmadik évben köteles a 126. kánon szerint valamely szerzetesházban vagy egyházi intézetben három teljes napon át lelkigyakorlatot végezni. Nem számítható be az a lelkigyakorlat, amelyet valaki otthonában végez.

geikben rendezék meg minél bensőségesebb ünnepléssel a kongregációs napot május hó második vasárnapján. Bővebb felvilágosítást ad a Mária-Kongregációk központi titkársága (Cluj, str. Mănaștur 12).

Pályázat Segesvár, Bördos és Székelykeresztúr plébániákra.

Az elhalálozás folytán megüresedett Segesvár és Bördos, valamint a nyugdíjazás folytán üresedésben levő Székelykeresztúr plébániák javadalmára ezennel pályázatot hirdetek. Segesvárt a német nyelv bírása szükséges. Az ezen javadalmakat

elnyerni óhajtó zsinatvizsgálóval rendelkező papok pályázatukat folyó évi április hó 30-ig nyújtsák be hozzám. A határidőn túl beérkező kérések nem vétetnek figyelembe.

A pályázati kéréshez mellékelendő külön íven: 1. a pályázó rövid életrajza (születési adatok, felszentelés ideje, eddigi működés felsorolása), 2. a zsinatvizsga okmányának egyszerű hiteles másolata.

Hitoktatói vizsgája.

Hitoktatói képesítő vizsgát tettek a következő okleveles tanítónők:

1938. szeptember 29-én jeles eredménnyel Gereöffy Júlia és Lengyel Margit; 1939. február 24-én Glósz Edit jelesen, György Ilona elégséges és Laiber Irén jó eredménnyel.

Nyitott ablak mellett nem lehet rádiózni

A kolozsvári rendőrség figyelmeztetése a rádiótulajdonosokhoz

Kolozsvárról jelentik: A tartományi igazgatóság utasítására a kolozsvári rendőrség lapunk útján is felszólítja az összes rádiótulajdonosokat, hogy rádiójeleket és a műsört csak bezárt ajtók és ablakok mögött hallgassák. Hivatalos megállapítás szerint, a hatóság kőzege az utóbbi időben gyakran észlelték, hogy egyes rádiótulajdonosok nyitott ablak mellett, hangerőstítővel rádióznak. Tekintettel arra, hogy az ilyen eljárás a rendőrvény vonatkozó szakaszaiban utközik és csendháborításnak fogható fel, a rendőrhatalóságok elkobzás terhe mellett figyelmeztetik a rádiótulajdonosokat, hogy a közrend és a köznyugalom megóvása érdekében csakis zárt ajtók és ablakok mögött rádiózzanak.

Az összes rádiótulajdonosoknak nyomtatékosan figyelmükbe ajánljuk, saját érdekükben, ezt a rendelkezést.

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A szatmári és nagyváradi egyházmegyék kebelében működő Actio Catolica és Mária-kongregációk, Megyéspástorunk vednök-sege alatt az idei **pünkösdi** ünnepére zárandoklatot rendeznek az Örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek.

A zárandoklatra szeretettel meghívják Erdély összes katolikusait

Indulás Nagyváradról: május 23-án d.e.

visszaérkezés: június 2-án reggel

A zárandokok Firenzében 1 napot, Rómában 4 napot, Velencében 1 nappal töltenek
Utirány: Budapest, Ljubljana, Velence, Firenze, Róma

Részvételi díj személyenként 4950 lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

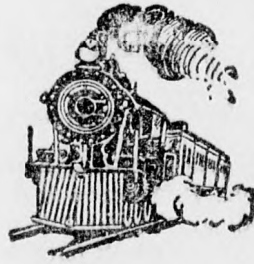
1. A teljes vasúti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elszállásolás Firenzében és Rómában, továbbá egyszeri étkezés (ebéd) Velencében.
4. Rómában egy autóköröseta.
5. Csomagok őrzése a velencei állomáson, ki- s bevitel Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba és Capriba. Ennek többletköltsége 1050 lei. — A másodosztályon utazók 1500 lei-vel többlet fizetnek.

Jelentkezési határidő: 1939 május 10

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges. Az utlevél beküldésének határideje május hó 10. A részvételi díj egyharmad része jelentkezéskor fizetendő, a többi összeg május 10-ig fizetendő ki. — Bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót a „MAGYAR LAPOK” kiadóhivatala nyújt (Oradea, str. Regele Carol 5.)

A rendezőbizottság

A PATRICIUS HÁZTÓL

— A VATIKÁNI TRÓNIG

XII. Pius pápa élettörténete

Irta: Mgr. Enrico Pucci

— Ötödik közlemény —

Konkordátum a nemzeti szocialista birodalommal

Az új konkordátumot tizenhárom esztendeig tartó tárgyalások után 1924. március 20-án írták alá és 1925. január 24-én ratifikálták. Rendkívül fontos megállapodás volt ez, amely pontosan előírta az eljárást minden egyházi és vallási ügyben különösen a katolikus iskolákra és intézményekre vonatkozóan, amelyeknek az egyezmény értelmében való szabad működése — sajnos — még mindig égető kérdés.

Berlinbe való áthelyezése után a fáradhatatlan Pacelli minden erejével azon volt, hogy a porosz konkordátum ügyét vigye előbbre. Ennek az országnak vallási és egyházi viszonyai ugyanis jelentős változások mentek keresztül. A pápai bullákkal való időszaki szabályozás többé semmiképpen sem volt kielégítőnek mondható s egy új, megfelelő konkordátum elodázhatatlannak látszott. Akkoriban, amikor először kezdték alkalmazni ezeket a bullákat, Berlinben alig volt több 10.000 katolikusnál s több mint félmillió volt a számuk, amikor Pacelli a konkordátum előmunkálataihoz hozzáfogott. 38 millió volt ebben az időben Poroszország lakosainak a száma s ebből 12 millió katolikus.

A konkordátum tervezetét 1929. július 9-én hagyta jóvá a porosz tartománygyűlés. Öt nappal később aláírták, majd rövidesen ratifikálták is Pacelli és Braun elnök levélváltása útján.

Pacelli erre tüstént megindította a Badennel és Württemberggel kötendő konkordátumok érdekében a tárgyalásokat. Az előbbi sikerült is neki később — már államtitkár korában — létrehozni, a württembergi konkordátum pedig az új, egész Németországra vonatkozó megegyezés keretében valósult meg.

A konkordátumok ügyében folytatott hosszas beható tárgyalások oly alapos és mély betekintést engedtek Pacellinek a német viszonyokba, hogy ezt a tájékozottságot aligha szerezhetné volna meg más úton. A németországi viszonyoknak és a német léleknek ez az ismerete bizonyára kitűnő hasznára lesz a Szentatyának is — a jövőre nézve.

Hogy mily nehézségekkel kellett Pacellinek megküzdenie a megegyezések létrehozása körül, jól mutatja például a badeni konkordátum története. A bullákkal való régi szabályozás idején ugyanis Freiburg város bizonyos különleges jogokat élvezett. A freiburgi érsek a tárgyalások folyamán elhunyt. Az egyház erre a hullákát semmieseknek és érvényteleneknek tekintve közvetlenül nevezte ki az új érseket. Baden politikai köreiből tüstént felzúdultak az új intézkedés ellen s előjogaik elkobzására viszonzásul mindenképpen hátráltatni akarták az új konkordátum ügyét.

Az egyezményt aláírták ugyan 1932. október 12-én a Vatikánban, a badeni „Landtag”-on mégis teljes erővel vonultak fel a ratifikálás ellen. A tartománygyűlési képviselők száma 88, közülük 44 szavazott a javaslat mellett, 44 pedig ellene az első olvasáskor. A konkordátum sorsát végül is Duffner, a tartománygyűlés katolikus elnöke döntötte el, aki törvényes jogával élve — két szavazatot adott le. A második olvasásnál aztán két ellenzéki képviselő távolléte megszerezte azt a csekély többséget, amely a javaslatnak törvényté válásához szükséges.

A Pacelli által létrehozott egyezmények és megállapodások sorozatában kétségkívül legnagyobb jelentőségű az az általános konkordátum, amit az egész, most már tökéletes egységgé vált német birodalommal kötött. A nemzeti szocialista utalmi rendszer 1933. márciusában vette át a hatalmat Németországban. Április 9-én, alig néhány

hét mulva pedig Pacelli — akkor már mint a Szentszék bíboros államtitkárja — megkezdte a tárgyalásokat az újjászervezett német birodalommal.

Június 28-a és július 8-a között a konkordátum elkészült s szeptember 10-én megerősített is nyert. Pacelli bíboros Franz von Papen alkancellárral folytatta tárgyalásait.

Mint ismeretes, azóta, hogy a konkordátum létrejött, számos értelmezési és ehhez hasonló né-

zeteltérés támadt a Szentszék és a birodalom között. A jelenlegi pápa azonban — mint már azelőtt is, több ízben megjegyezte — nem sajnálja, hogy az egyezményt megkötötte, mert bár egyelőre nem is érezteti olyan mértékben a hatását, mint ahogyan számította, mégis kiváló és biztos jogalapot szolgáltat az egyház jogainak megvédésére. Ha ez a minden tekintetben pontosan körvonalazó szerződés létre nem jön, az egyház ma az erőszakoskodók kényére-kedvére volna kiszolgáltatva.

Francesco Pacelli, a pápa fivére s a lateráni tárgyalások. — Gasparri felmentése, Pacelli az új bíboros-államtitkár. — Ünneplés távozás Berlinből

Annyi bizonyos, hogy a diplomácia már a véreben van a Pacelli-családnak. Eugenio akkoriban még nunciusként tartózkodott Berlinben, amikor azóta már elhunyt fivére, Francesco olyan hallatlan fontos ügyben munkálkodott, aminél jelentősebbet aligha bizott még a Vatikán laikusra... ő készítette elő a tárgyalásokat a Szentszék és Benito Mussolini között, amelyek eredményeként aztán 1929-ben megkötötték a lateráni szerződést.

Francesco Pacelli épügy, mint annak előtte atyja, a konzisztoriális ügyvédek vezetője volt. XI. Pius gyakran tanácskozott vele olyan jogi kérdésekről, amelyek a Szentszék és egyes világi hatóságok között felmerültek. 1926. augusztus 3-án Domenico Barone államtanácsos kérte fel tárgyalásra s ezzel megkezdődött az a fontos összeköttetés, amely Pacelliék karrierjét Mussolini, a nagy államférfi karrierjéhez fűzte.

A jogász Pacelli hamarosan megállapíthatta, hogy Mussolini a maga részéről is lehetségesnek tartja az egyre sürgetőbbnek látszó római kérdés rendezését. Meg is indította haladéktalanul az előzetes, tájékoztató megbeszéléseket, mire október 4-én Mussolini formális meghatalmazást adott Baronenak a megegyezés előkészítésére.

Október 6-án Gasparri bíboros hasonlóképpen írásos meghatalmazás formájában bizta meg Francesco Pacellit az olasz állammal való előzetes tárgyalásokkal. Barone azonban a tárgyalások folyamán meghalt. Érdekes megállapítani, hogy a jövőre pápa ügyvéd-fivére 102 különböző alkalommal tárgyalt Baroneval s 129-szer jelent meg kihallgatáson a Szentatyá előtt, amíg a szerződés szövegében megegyezés jött létre s azt mindkét fél aláírta.

Eugenio Pacelli ilyenformán fivére: Francesco révén ismerte meg Mussolini jellemét és gondolkodását, valamint szokatlanul kiváló diplomáciai képességeit. Erről különben Francesco maga is megemlékezik egykoru naplójában.

...végtelen csodálattal tekintetem erre az előttem ülő férfira, aki ugyszólván éjjel-nappal dolgozott s soha pihenőt nem tartott. Folytonos, kemény munkáját a nemzete szolgálatában talán egy percre sem hagyta abba...

A tárgyalások folyamán, amelyek a megegyezésnek 1929. február 11-én történt aláírásával szerencsésen befejeződtek, Francesco viszont Berlinben működő éleveszű fivérével kapott megbecsülendő lelki, morális, sőt olykor gyakorlati tanácsot. Amikor Eugenio bíboros államtitkárként Rómába visszatért, a Vatikán állam vezértanácsosaként szeretett fivérét találta maga mellett. Elképzelhető, mennyire lesújtotta Eugeniót, amikor fi-

vére 1935-ben, egy nappal azelőtt, hogy elindult volna a lourdesi zarándokcsapattal — hirtelen meghalt.

Pacelli érseket 1929. novemberében hívták vissza Berlinből közvetlenül az után, hogy aláírta a Poroszországgal kötött konkordátumot. Egyben bizalmasan azt is tudomására hozták, hogy a Szentatyá még karácsony előtt a bíborosi méltóságra óhajtja emelni.

Soha nunciust még nem hagyta el nagyobb ünnepléssel és diadallal külföldi állomását, mint ahogyan Pacelli távozott Berlinből. Barátai és ellenfelei is valósággal versengtek abban, hogy hódolatuokat és elismeréseket kimutassák előtte. Elutazásának estjén égő fátylakkal kettős sorokban álltak az emberek végig az egész útvonalon, a követség épületétől a pályaudvarig... hogy méltóképpen búcsúztassák.

Pacelli 1929. december 16-án a titkos konzisztóriumban vette át a bíborosi kalapot annak a férfiúnak a kezéből, akit aztán a világ katolikusainak fejeként követett a trónon. A pápa a montecelói bazilika védőszentjeinek: Szent Jánosnak és Pálnak bíborosi címét adományozta neki. Ez a bazilika Clelio di Scuroban fekszik, a régi római országúton, az örök város egyik legjellegzetesebb útján, ahol minden külföldi és egyéb turista meg szokott fordulni. Ebben a templomban tartotta később Pacelli azt a nevezetes szentbeszédjét, amelynek sokszor idézett mondata a következő:

„Az, ami voltunk... az semmi, az, ami vagyunk, nem sokat jelent... de az örökkévalóságot jelenti, ami leszünk!...”

Némely lelkes úg értelmelte ezeket a szavakat, hogy Pacelli már kezdettől fogva egyházi örök dicsősége gyarapítását tűzte ki célul maga elé. Mások úgy magyarázzák, hogy Pacelli a jövő szempontjait igyekezett kidomborítani, tekintet nélkül a múltra és jelenre.

Közben Gasparri bíboros a nyolevanadik életéhez közelgett s a fáradtság mindinkább erőt vett rajta. Panaszkodott is néhányszor a pápának s kérte, mentené föl az államtitkárság fásztó teendőitől. 1930. február 11-én XI. Pius csakugyan levelet is intézett hozzá, amelyben őszinte és szeretetteljes szavakkal mond neki köszönetet hosszú ideig tartó értékes szolgálataiért s Pacellit nevezte ki az utódává.

Pius különben már régebben észrevette, hogy barátja, Gasparri bíboros egészségét a nehéz munka erősen aláásta s már akkor tervbe vette, hogy felmenti túlságosan előregedett államtitkárárt és Pacellit nevezi ki a helyébe, amikor ez még Berlinben működött.

Világpolitikai arcélek

A mai Lengyelország három vezetője

Az európai, sőt világerdeklődés és bátran mondhatjuk: világszimpátia központjában hetek óta Lengyelország áll. Méltán. Ez az ország a történelem folyamán annyit szenvedett, hogy végre joggal szolgál reá a vértanu-nemzet szép elnevezésére.

Moscicki elnök

A lengyel köztársaság elnöke annyira kiváló ember, hogy megengedheti magának azt az úri rezerváltságot és a szerénységnek azt a légkörét, ami személyét körülveszi. Moscicki élete nagyobb felében nem politikai volt, hanem tudós — elismert, önálló gondolkozású és eredményeket felmutató tudós — és elég egy pillantás a rendkívül magas homlokra, a vizsgálódáshoz szokott, éles gondolkozó szemekbe, a nemes és nyílt arcra, hogy ezt pályafutásának részletes ismerete nélkül is rögtön megsejtsük. Pilsudski marsallhoz Moscickit nemcsak a lengyel sorsról és feladatokról vallott nézeteik azonossága fűzte, de az ifjúságuk egymástól távolos és mégis annyira rokon, nemzeti élményei, a hányattatásnak és a hazánkivüli életnek párhuzamos megpróbáltatásai és a kivívott függetlenséghez való ragaszkodásnak egyformán forró érülete.

Moscickit, a fiatal diákot — nagyon régen volt... ezelőtt negyvenhét évvel — patriotizmusa és egy „lázázó” mozgalomban résztvállalása összejuttatásba hozta a varsói orosz hatóságokkal. Atyja és nagyatya ugyanilyen „lázázó” voltak, akik nem akarták fejüket idegen uralom alá hajtani és így a Moscicki-család mindenképpen a cári Oroszország feketelistáján állott. A diáknak menekülnie kellett. Először az emigránsok, főleg a békebeli politikai menekültek nagy kikötője — London fogadta magába, hol tanulmányait folytathatta. De mindenekelőtt élni kellett. A fiatal Moscicki egy gyárban dolgozott öt éven keresztül.

Most, hogy a viharfelhők a sokat próbált ország felől újból elvonulóban vannak, szeretnők a Magyar Lapok olvasói számára a lengyel nép három nagy fiának arcképét egymás mellett megrajzolni.

Moscicki elnök

tül, azonban közben tudományos tanulmányaival fokozatosan nevet szerzett magának az európai fizikusok és kémikusok között.

Az emberi tudás akkor legfrissebb hajtásának igézte foglalta le a kezdő tudós energiáit: elektrokémia, elektrotechnika és elektrofizika. Elsőként Kowalski professzor hívta meg maga mellé a svájei freiburgi egyetemre asszisztensnek. Moscicki a szakmájában rövidesen világhírre vergődik; találmányainak és kutatásainak eredményeit Svájcban egy külön erre a célra alakult nagy társaság aknázza ki.

Végre 1912-ben hazája visszahívhatja. Így is a férfikor derekán Moscicki húsz teljes esztendő kényszerült idegenben tölteni. A lembergi politikum elektrokémiai katedrájának lesz tanára és itt folytatja az ország büszke elismerésétől kísért tudományos munkáját.

Amikor 1926. tavaszán Pilsudski marsall egy pártviszályok bonyodalmába kavarodott és a defetizmus hullámaival elborított Lengyelországban megegyezés és véglegesen a maga erős és tapasztalt kezébe ragadja a vezetést, a nemzetgyűlés megválasztja a köztársaság elnökévé is. De a marsall ezt a méltóságot elhárítja magától. Pártok és politikai szenvedélyek fölött álló emberre gondol, — aki — még ő maga vállalja és végzi a munka nehezét — példaadó előkelőséggel és nyugalommal hordozhatja a lengyel államfő díszét. Moscicki tanár ez az egyéniség.

Rydz-Smigly tábornok

Neve Pilsudski marsalléval és ami azzal egyet jelent, Lengyelország feltámadásával elválaszthatatlanul összefonódott. Ahol Pilsudski harcolt, ott oldalán láthatjuk mindig Edward Rydz-Smiglyt.

Amikor a világháború kitört, Pilsudski azonnal megalakította a lengyel légiót. Az osztrákok és németek oldalán. Mert akkor az oroszok jelentették a halálosabb fojtogatást a lengyel nemzetre.

A német hadseregben, légió élén, ezredesi rangot kap. Bár voltaképpen sohasem volt ezelőtt katoná. Mindegy. Vezérnek született. Résztvett Pilsudski a világháború Lengyelországot felszabadító minden esatájában, de sohasem a központi hatalmakért harcolt, hanem egyedül a lengyel függetlenségért. Amikor 1917 nyarán úgy került, hogy erről színt kellett vallania, a német hadvezetés a magdeburgi várba börtönzi. Az orosz tömlő után a német cellát is megízleli ez a népét szabadító, nagy katoná, de míg ő tétlenségre van kárhóztatva, légióinak vezérletét kezéből átveszi — Rydz-Smigly.

Amikor 1920 júliusában az orosz bolsevik haderő rázúdúl az alig felszabadított Lengyelországra, a világháború utolsó nagy hullámverésében, a legendás varsói ütközetben a lengyel csapatok oldalszárnyát megint Rydz-Smigly tábornok

vezeti. Győzelemre.

És még egy döntő, kockázatos pillanathan ott látjuk a nagy marsall oldalán. Hat évvel később. Ismét Varsó kapui előtt. Amikor a pártviszályok és elméletek tehetetlenségébe süllyedt Lengyelország felett a veszély nagyságát ismerő Pilsudski államesinnyel veszi át a hatalmat.

Rydz-Smigly kiváló stratégia, az ilyen tehetőségű emberek jellemző hallgatagságával és tekintélytartásával. A legkülönösebb az, hogy fiatalágában festőnek készült és a művészeti akadémiaát végezte el. Később filológiai tanulmányokat is folytatott a krakói egyetemen. Innen ered kitűnő művészi és irodalmi ízlése, ami katonák között nem túlságosan gyakori tulajdonság.

A lengyel tradícióknak megfelelően sokréti egyéniség tehát Pilsudski örököse, Rydz-Smigly tábornok. A marsall mindig Lengyelország egyik legnagyobb értékének tartotta és halálos ágyán utolsó politikai rendelkezésével a nép és hadsereg gondját hű bajtársának, Edward Rydz-Smiglynek kezébe tette. Így szállott a halott marsall minden hatalma és felelőssége a lengyel nemzet új nagy vezérére, aki híven megőrizte és gyarapította eddig Lengyelország felemelkedésének szép és nehéz örökségét.

Beck külügyminiszter

Ennek a jóméjelenésű, magas, sovány, hallgató fiatalembernek — aki egyben egész Európának jelenlegi, három „legöregebb” külügyminisztere közé tartozik — nevét egyre gyakrabban és mindig fontosabb hírek vastag cmbetűi alatt visszahangozza a világsajtó. Akik gyakran megfigyelhetők Becket, azt mondják, hogy tartásának kissé hanyag nemtörődömsége mögöl is mindig érezni lehet valahogy a régi katonatisztet, minden testi és lelki fegyelmével ennek a hivatásnak. És hiába külügyminiszter immár hetedik esztendeje, a világ még mindig nem ezt a rangját tüzteti fel legelső sorban, hanem úgy hívja, hogy Beck ezredes.

A varsói Brühl-palota, a külügyminisztérium

ura, mint Lengyelország minden szereplő államférfia ebben az évtizedben, szintén a marsall tanítványa volt. Tisztje a légióknak, később tagja a lengyel vezérkarnak, amelynek keretében először katonai diplomáciai feladatokat oldott meg. Majd a külügyminisztériumban elődjének Zaleski Ágostnak lett jobb keze, mint külügyi államtitkár.

1932 novemberében vette át Beck a külügyminisztérium vezetését. Működése összefonódott Pilsudski utolsó életperiódusának, ha lehet ezt a szót használni: aktívabban semleges külpolitikájával.

Pilsudski és Beck együttes munkájának eredménye volt a tíz évre, a Treuga Dei reményében

megkötött német-lengyel szerződés. Beck ezredes elgondolásainak felelt meg Lengyelország bizonyos visszahúzódása is a Népszövetség kudarcos akcióitól és politikailag kevésbé gyümölcsöző működésétől.

A lengyel külügyminiszter jó társalgó, világos látású, realista és hajlékony egyéniség. Országának ezeknek a kvalitásokra ma talán nagyobb szüksége van, mint valaha. Beck ezredes egyforma tisztelettel és figyelemmel fogadták eddig mindenütt, akár Genfben, akár Berlinben, akár Londonban tűnt fel elegáns és izig-vérig európeér alakja.

A lengyel sors

Talán sok emberben felvetődik a kérdés: hogyan lehet, hogy egy annyira színes, lobbanékony temperamentumú és az egyéniséget becsülő nemzet, mint a lengyel, mégis nagyjából és egészéből nem a vélemények vitájának nehezesebb, de talán egészségesebb egysúlyára, hanem tekintélyi vezetésre bízta sorsának intézését az utolsó másfél évtizedben? A kérdezők egyet elfelejtettek.

A háborúantáni Európában a tekintélyi államvezetés szinte kivétel nélkül csak ott fejlődött ki, ahol egy állam keretén belül — a régi partikularizmus következtében — a nemzet részeinek egyisége és egymáshoz simulása vagy pedig a nemzeti ségek összeforradása még távol volt a teljességtől vagy a zavartalan simaságtól; ezenfelül pedig néha fellépett még olyan körülmények között is, amikor a külpolitikai nyomás túlságosan súlyos nehezedett egy országra.

Lengyelországban még hozzá mind a két indok megvolt. Ezt ismerte fel illúziók nélküli, könyörtelen élességgel Pilsudski marsall. Már 1918 telén a katonáihoz intézett első kiáltványában benne volt egész programja: Lengyelország védtelen határai között csak erős hadsereggel és szervezethezéllel élheti nemzeti életét.

Annál lényegesebb volt ez, mert a három részből összeforrasztott Lengyelországnak egy hatalmas országépítő szeptesztioja alatt kellett előbb megtanulnia egységesen gondolkodni. Hiszen egy nép, de különböző történelmi mult, neveltség és alkalmazkodás talált itt megint a századok óta sóvárgott egyházára. A kissé elporoszosodott német-lengyelek, a már szinte hivatalnok-erényekkel aklimatizálódó osztrák-lengyelek és végül a fatalista-belenyugvású, de ugyanakkor rejtetten fatalistakeményesű orosz-lengyelek.

Ezeknek a belső feladatoknak továbbélőli Moscicki, Rydz-Smigly és Beck. A lengyel külpolitika sok szempontból éppen ennyire determinált. A lengyel biztonságot, az erős hadseregen és egy nép önfeláldozó eltökéltségén kívül, legjobban a semlegesség és a béke szolgálhatja. De ha ez utóbbi veszélyben forog, úgy talán nem kisebb sorban a nagyhatalmaknak az a felismerése is, hogy Lengyelország függetlenségére és nagyságára Európának és a földrész egyensúlyának még nagyobb szüksége van, mint volt egykor az osztrák monarchiára.

Dr Ernst Häckel tanár nyelvpedagógus
VILÁGMÓDSZEREK

Tanuljunk könnyen, gyorsan angolul!

Az angol nyelv alapos elsajátításának könnyű és gyors módszere mindenki számára.

Írta: Dr Szcenci Miklós
az Aberdeen-ni egyetem (Nagybritánia) Magisztere a báró Eötvös József Collégium tanára.
A helyes kiejtés pontos megjelölésével, szójegyzék és a feladványok megjelölésével, dr Ernst Häckel tanár már ismert és közkezeletű módszere szerint feldolgozva és összeállítva, A kiváló szerző neve és a Häckel módszer világszere biztosítékai az angol nyelv tanulásának egyszerűsége, kiváló értékei és rendkívül használható voltának.

Ez az az angol nyelvtan, melyből valóban a legrövidebb idő alatt, fáradság nélkül, örömmel és tökéletesen sajátíthatja el mindenki a ma már nélkülözhetetlen angol nyelvet.

Erre a könyvre vártunk!
Igen szép és gondos kiállításban fűzve 215 let

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postafutárképzési csekszámlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

HETVENÉVES A ROMÁN VASUT. Bucurestiből jelentik: Az ideai restaurációs ünnepségek keretében ünnepli meg a CFR 70 éves jubileumát. Az első román vasut ugyanis 1869-ben épült. Azóta a román vasutak gyönyörű fejlődést értek el, úgyhogy Románia Európa egyik legkiválóbb vasúti hálózatát mondhatja magának. A vasut ünnepségeit június 9—10—11-én tartják meg és ezalkalommal bemutatásra kerül a vasutak fejlődésének minden fokozata. A vasut kiállítás rendez, konferenciákat tartat és ezalkalommal megnyitják a CFR-múzeum a nagyközönség előtt. A vasut ünnepségei során a vasutas sportegyesületek a giugestii stadionban megrendezik a Ceferiadát.

Meghalt Hofbauer Ignác nyugalmazott plébános. Szatmárról jelentik: A szatmár-nagyvárad egyházmegye legidősebb lelkésze: Hofbauer Ignác nyugalmazott plébános, vasvisés lelkész, rövid szenvedés után, 91 éves korában elhunyt. Hofbauer Ignác neve egyidőben elválaszthatatlanul összeforrt Szatmár közéletével. Mint tanár, értékes munkát végzett az ifjúság nevelése terén, de a dal és a zene iránti lankadatlan lelkesedése arra indította, hogy tanító munkáját az iskola falain kívül, a felnőttek körében is végezze. Hofbauer Ignácot 1871-ben szentelték pappá. 1875-ig segédlelkési minőségben a vidéken és Szatmáron működött, majd tanár lett a szatmári kir. katolikus főgimnáziumban. 1885-ben súlyos betegségen esett át, majd Paposra, később Turterebesre nevezték ki plébánosnak. 1898-ban ment nyugdíjba. Tíz évvel ezelőtt költözött be Szatmárra. Hofbauer Ignácot szerdán délután 4 órakor a római katolikus temető kápolnájából helyezik örök nyugalomra.

FELEMELTÉK A HOLLAND HADSEREG SZOLGÁLATI IDEJÉT. Hágából jelentik: A holland kormány törvényjavaslatot nyújtott be. A javaslat felhatalmazást ad a holland kormánynak arra, hogy a szárazföldi hadsereg szolgálati idejét 11 hónapról két évre, a partvédelmi csapatokét husz hónapra emelje fel.

Kimutatást készítenek a rendezetlen állampolgárságu sepsiszentgyörgyi lakosokról. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A város vezetősége elhatározta, hogy jegyzéket készít azokról a polgárokról, akiknek nincs rendben az állampolgárságuk. Felzáróították mindazokat a lakosokat, akik az 1918. évben a városban éltek, de az 1924. évi összeírásánál nem tettek eleget jelentkezési kötelezettségüknek, hogy jelentkezzenek a város házában. A város vezetőségének véleménye szerint Sepsiszentgyörgyön több, mint kétezeröt száz rendezetlen állampolgárságu lakos él. A tisztázatlan állampolgársági ügyek miatt egyébként a Klinger-szöveggyárban nemrégien száz munkás szüntelen kenyerét vesztette. A gyár igazgatósága most mindent megtesz, hogy a munkások állampolgársági ügyét rendeztesse.

ÚJ GONDNOKOT VÁLASZTOTT A KÉZDIVÁSÁRHELYI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG. Kézdivásárhelyről jelentik: A kézdivásárhelyi római katolikus egyházközség most tartott közgyűlésén a lemondott Tóth Balázs gondnok helyébe Bándy Istvánt választották meg. Pénztáros Csapó Sándor gimnáziumi tanár lett.

Zürichi zárlat. Párizs 11.80, London 20.87, Newyork 446, Brüsszel 74.95, Milánó 23.45, Amsterdám 236.75, Berlin 178.50, Varsó 84, Belgrád 10, Bucuresti 325.

A KÖZEGÉSZSÉGÜGYI HATÓSÁG TÖBB MÁRAMAROSSZIGETI PÉKSÉG BEZÁRÁSÁT JAVASOLJA. Saját tud. Az elmúlt nap folyamán dr Bálán Sándor városi főorvos a közegézségügyi tanácsnak javasolta több máramarosszigeti pékség bezárását, mert azok vagy a tisztaság legemlébb követelményének sem felelnek meg, vagy pedig tűzveszélyesek.

MEGÉRKEZETT MÁRAMAROSSZIGETRE CRISAN EMIL EZREDES-PREFEKTUS. Saját tud. Crisan Emil Máramaros megye új prefektusa megérkezett Tordáról Máramarosszigetre.

4500 leit loptak a kolozsvári pályaudvaron egy dési bankigazgató zsebéből. Dés. Saját tud. Gaál István dési volt bankigazgató kedden éjjel a Nagyvárad felé menő Rapid vonathoz kísérte ki feleségét a kolozsvári állomásra. Miután feleségétől elbucszott, megdöbbenve vette észre, hogy négyezeröt száz leit tartalmazó pénztárcáját valaki a nagy tumultusban nadrágja hátulós zsebéből kilopta.

HERKULESFÜRDŐ NEM AD ÁRKEDVEZMÉNYT. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi minisztérium a fürdőző közönség tudomására hozza, hogy az idén Herkulesfürdőn nem engedélyez árcsökkentéseket és az ilyen kérésekre a minisztérium választ sem ad.

Revolveres rablótámadás Brassó közelében. Bucurestiből jelentik: A Pradeál-Brassó közötti országoton vakmerő rablótámadás történt. Egy rablócsoport eltörlesztelte az utat és az első arra haladó gépkocsit feltartóztatták. Fegyverrel fenyegették meg a kocsivezetőt és az utasokat, megkötözték őket, az erdőbe vitték és ott megkötözték. A gépkocsi egyik utasa Ion Colman thulgeai ismert kereskedő volt. A rablók ezután minden értéket elszedtek áldozataiktól és kényszerítették a sofőrt, hogy Brassó közelébe vigye el őket. Itt leszálltak a gépkocsiról és eltűntek. Felkutatásukra csendőrzőket küldtek ki.

* A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

KOLOZSVÁRI KIKÜLDÖTT TEREMT BEKÉT A SZATMÁRI ÜGYVÉDI KAMARÁBAN. Saját tud. A szatmári ügyvédi kamara választása már két ízben zárult eredménnyel. A bucaresti szövetség a legutóbbi választás megsemmisítése után, az új választás levezetésére dr Zigre Miklóst küldte ki. Mivel időközben dr Zigre Miklóst kultuszminiszterre nevezték ki, a bucaresti szövetség szerdán délelőtt leérkezett levelében arról értesítette a szatmári kamarát, hogy a választás levezetésével, valamint ennek időpontjának megállapításával dr Metes Pétert, a kolozsvári ügyvédi kamara tanácsosát bízták meg.

Máramarosszigeten e hét folyamán befejezöttek a városi időkivetések. Saját tud. A több, mint egy hónapja tartó városi adókivetési tárgyalások e hét folyamán befejezést nyerne, míg a fellebbezési tárgyalások melyeknek elnöke 1—1 járásbíró lesz a jövő hét folyamán veszik kezdetüket.

RENOIR TÖBB KÉPE ELPUSZTULT A „PÁRIS” HAJÓN. Le Havreből jelentik: A Párizs nevű luxusgőzös szerencsétlenségének ügyében teljes erővel folyik a vizsgálat. A hajón lévő értéktárgyak leltárának ellenőrzése után megállapították, hogy több műkincs a lángok és a tenger martaalékává lett. Így a kiállításra indított festmények közül több értékes Renoir kép hiányzik.

A fal kibontása után kiraboltak egy házat. Szatmár. Saját tud. Nagy szabású betörés ügyében nyomoznak a szatmármegyei hatóságok Terep községben ismeretlen tettesek kibontották Hersekovics Ábrahám kocsmáros lakásának egyik falát és a vágott részen át a szobába hatolva, onnan 10.500 lei készpénzt és számos ruhaneműt, valamint egyéb értékeket magukkal vittek. A csendőrség őrizetbe vette Stetiú Ioan és Bota Ioan fiatal földműveseket, akiket a betörés elkövetésével gyanúsítanak. A Stetiú lakásán egy olyan baltát találtak, amelyhez több, a kibontott fal anyagához hasonló földdarab volt hozzátapadva. Ezeket most felküldték a vegyvizsgáló intézetnek. Mivel a baltán kívül a gyanúsítottak ellen más bizonyíték nincsen, a két fiatal gazda további sorsa a vegyvizsgáló intézet választától függ.

BEFEJEZÖDÖTT A MONTREAUXI HULLÁMHOSSZ-KONFERENCIA. Montreauxból jelentik: Szerdán befejeződött az a nemzetközi értekezlet, amely valamennyi európai rádióállomás hullámhosszát szabályozta az előzetkező öt esztendőre.

ENGEDÉLYEZTÉK A MAGYARORSZÁGI „VOLKS BUND” MŰKÖDÉSÉT. Budapestről jelentik: A „8 Órai Újság” bécsi lapjelentése szerint a magyarországi németiség szövetségének, a „Volksbund”-nak működését a magyar kormány engedélyezte s a „Volksbund” április 30-án tartja alakuló gyűlését a tolnamegyei Cikó községben. A szervezetnek saját zászlaja és jelvénye lesz. A jelvény vörös alapon arany nap.

A SZAMOSTARTOMÁNYI KISEBBSÉGI ÚJSÁGIRÓK FIGYELMEBE! Tekintettel, hogy az Újságírói Céhbe való jelentkezés utolsó határideje május elsején lejár, felhívjuk a szamostartományi kisebbségi újságírók figyelmét, hogy a céhbe való felvételi kérelmüket legkésőbb 1939 április 25-ig alólított csoporttitkárhoz — saját érdekükben is — adják be. A felvételi kérelemhez — amelynek mintalapját díjtalanul az érdekeltek rendelkezésére bocsátjuk, — mellékelni kell az állampolgársági bizonyítvány közjegyzőileg hitelesített másolatát és 29 lei okmány, valamint 2 leles repülőbélyeget. Végül felhívjuk a Népkisebbségi Újságírók Egyesülete tagjainak figyelmét arra is, hogy tagdíjhátalékkukat sürgősen rendezzék, mert azoknak a céhbe való felvételi kéresem, akik az egyesülettel szemben több mint háromhónapi tagdíjhátalékban vannak, a céh igazgató-tanácsa nem veheti érdemi tárgyalás alá. Kolozsvár, 1939 április 20. Végh József, a Szamostartományi Újságíró Céh alelnöke, Karádi-Nagy Lajos, a Romániai Népkisebbségi Újságírók Egyesületének csoporttitkára.

MAROS TARTOMÁNYBAN IS MEGSZERVEZIK A KÖZIGAZGATÁSI TÁBLÁT. Marosvásárhelyről jelentik: Az új közigazgatási törvény értelmében minden tartományi székhelyen külön közigazgatási tábla szervezendő az idetartozó peres eljárások lefolytatására. A közigazgatási tábla Kolozsváron már hónapok óta működik, mint a régi „Comitetul Local de Revizuire” utóda, Maros tartomány azonban eddig még nem állította fel saját bíróságát, hanem az előforduló közigazgatási perekben a kolozsvári táblát kérte fel döntésre. A tábla minden esetben illetéktelennek mondta ki magát és a pereket elutasította. Most, az igazságügyminisztérium intézkedésére, dr Ciurdariu Victor táblai tanácsos Gyulafehérvárra utazott, hogy a közigazgatási táblát Maros tartományban is megszervezze.

Nagyvárad betörőt fogott a szatmári rendőrség. Szatmár. Saját tud. Murvai Sándor nagyvárad illetőségű betörő jól ismert „személyiség” a rendőri nyilvántartókban. Legutóbb Szamosújváron két évi börtönre ítélték, azonban megszökött. A szatmári rendőrség egyik detektívje akkor tartóztatta le, amikor fel akar szállni a gőzfűrészállomáson a Nagyvárad felé induló vonatra. Murvai beismerte, hogy szökése óta Szatmáron tartózkodik és eddig négy betöréssel lopást követett el.

VONATÖSSZEÜTKÖZÉS MARASESTI KÖZELÉBEN KÉT HALOTTAL ÉS NÉGY SÜLYOS SEBESÜLTTEL. Bucurestiből jelentik: A vasut vezérigazgatóságához érkezett távirati jelentés szerint a Bucuresti—Cernauti között közlekedő, 503. számú gyorsvonat, amely kedden este háromnegyedkilenckor indult el az északi pályaudvarról, Marasesti bejáratiánál kevéssel éjjel után összeütközött egy tolató mozdonyval. A két mozdony és két vagon kisislott. Smirna Nicolae fűtő azonnal meghalt. Szerdán reggel a romok eltakarításánál egy utas holttestét fedezték fel. A szerencsétlenségnek négy súlyos sebesültje van, mind a négyen vasutasok.

Rövid máramarosszigeti hírek. Saját tud. Sziget vásártéren az éjszaka folyamán eddig még ismeretlen tettesek falbontással betörést kíséreltek meg öv. Végh Zelmennél, tettüket azonban nem hajthatták keresztül, mert munkájukban megzavarták. A rendőrség bevezette a nyomozást. — A máramarosszigeti Tisza népbank közgyűlést tartott, melyen megválasztották az új igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Minden ismerősünknek, barátunknak és tisztelőnknek, akik felelhetetlen jó édesanyánk elvesztése miatt érzett fájdalomukat részvétük melegével igyekeztek enyhíteni, ezúton mondunk hálás köszönetet.

ARVAY ÁRPAD és CSALÁDJA

Utasítások az ingatlan-könyv vezetésére

Belügyminiszterium. — Rendőrség, állambiztonság és csendőrség államtitkársága.

HIRDETMÉNY

1939 április 15.

Az 1939 február 1-én megjelent 26-ik és az 1939 február 15-én megjelent 38-ik számú Hivatalos Lapban közzétett, a bér-
lők személyazonosságának bejelentéséről szóló törvény és végrehajtási utasítás rendelkezéseinek megfelelően: **Az ingatlantulajdonosok, a főbérlet és albérlet esetén az albérlet kötelezettségei a következők:**

Az ingatlantulajdonosok, akár egyedül laknak az egész ingatlanban, akár bérbe adják azt, kötelesek kitölteni az ingatlan könyvet. Az ingatlan könyv 40 lejért kapható minden dohánytőzsdében.

Minden ingatlanra nézve a tulajdonos az ingatlan-könyvet három példányban állítja ki Bucuresti fővárosban és két példányban a többi városokban. Ezeket letétbe helyezi az illetékes rendőrközmisztériumnál, amelyhez tartozik. A közmisztériátus (kerületi kapitányság) miután igazolja, hogy az ingatlan-könyvet pontosan, olvashatóan állították ki, számmal és dátummal ellátva, láttamoz egy példányt, amelyet átad a tulajdonosnak. A tulajdonos köteles megőrizni az ingatlan-könyvet és azt a hatóság rendelkezésére tartani.

A határidő, amelyen belül az ingatlan-könyvet a közmisztériumnál be kell nyújtani, 30 nap, 1939 április 23-tól kezdődőleg. Az ingatlan-könyvnek négy űrlapja van (formular): 1, 2, 3 és 4, számú törzslap (Fisa) elnevezéssel.

Az 1-es számú törzslap

Az egész ingatlan lapja, függetlenül annak rendeltetésétől. Erre a lapra beírandók, de csak a tulajdonosok, megbízottjaik vagy igazgatóik által, mindazok, akik valamilyen helyiséget használnak az ingatlanban, függetlenül annak rendeltetésétől, akár tulajdonosok, akár bérlet, akár megúrtak, az űrlapon feltüntetett összes adatokkal együtt. Ezen a törzslapon kizárólag a családfő szerepel (a bérleti szerződés, vagy a tulajdonjogi okmány aláírója).

A 2-es számú törzslap

A lakosztály (a lakás) törzslapja. Lakás alatt értjük a lakhelyeket, a lakhely csak az így lehet. A 2-es számú törzslapon a „helyiségek rendeltetése” rovatba esetenként beírandó: lakás (apartament), garzon-lakás, üres szoba, butorozott szoba, garázs, raktár, gyár, műhely, bolt, iroda, lerakó, otthon, internátus, kórház, szanatórium, klinika, orvosi rendelő, fogorvosi rendelő, laktanya, színház, látványossági terem, kiállítás, hangverseny-terem, múzeum, stb. A 2-es számú törzslapot külön-külön minden családfő, vagy bármely más személy, aki bármilyen formában és cím alatt az ingatlan, vagy csak valamilyen helyiség egy részét használja, maga fogja kitölteni. A 2-es számú törzslapra beírandók az összes személyek az életkorra való tekintet nélkül, akik a családfővel együtt laknak, valamint a cseledeési személyzet is, az űrlap szerinti rubrikáknak megfelelő adatokkal.

Az ugyanazon háztartáshoz tartozó gyermekek, vagy más családtagok, akik ideiglenesen nem laknak az ingatlanban (katonai szolgálatot teljesítenek, tanulmányokat folytatják, internátusokban, otthonokban, kórházban, szanatóriumban, vagy uton vannak), beírandók a családi törzslapra és a „Megjegyzés” rovatban feltüntetendő tartózkodási helyük.

Azok a személyek, akik tulajdonosi, vagy bérleti minőségükben az ingatlanban valamilyen foglalkozást, vagy mesterséget üznek, de lakásuk más ingatlanban van, hasonlóképpen az ipari és kereskedelmi vállalatok irodái, továbbá bármilyen gyár, műhely, raktár, stb. helyiségei, a 2-es számú törzslapon csak az illető vezető nevét írják be, utána pedig az összes alkalmazottakét, beleértve a szolgákat, mindegyik mellett azzal a megjegyzéssel vezetik be, hogy „beírva az ...utca, ...szám alatti családi törzslapon.”

Azok, akik a vállalat helyiségében foglalnak el lakrészeket (ott van a lakásuk), kötelesek a 2-es számú törzslapot az űrlap összes rubrikáival együtt kitölteni.

Az állami intézmények, miniszteriumok, iskolák, laktanyák, kórházak, stb. a 2-es számú törzslapot az 1-es számú törzslap után töltik ki, az épület rendeltetésének, valamint az intézmény nevének és vezetője, vagy törvényes képviselője nevének feltüntetésével.

Abban az esetben, ha az intézmény helyiségében tiszték, altisztek, tisztviselők, orvosok, segéd személyzet, akik családost alkotnak, vagy külön laknak, mindegyik részére külön-külön kiállítandó egy 2-es számú törzslap, az űrlapon feltüntetett összes rovatok kitöltése mellett.

A kaszárnyákban lévő katonák nem írják be.

Az internátusokban és otthonokban lakó diákok és növendékek név szerint feltüntetendők az illetékes vezető által, az internátus vagy otthon ingatlan-könyvének 2-ik számú törzslapján.

mindegyik név mellett a következő megjegyzéssel: beírva a város ... utca ... szám ... családj ... törzslapjába, a falvakban lakóknál pedig a falu és a megye nevének feltüntetésével.

A 2-es számú törzslapot a helyiség főbérletje és a tulajdonos, vagy az ingatlan kezelője együtt írják alá és a benne foglalt adatok helyességéért egyaránt felelősek. A bérlet és albérlet kötelesek jelenlétüket közölni a tulajdonossal, annak rendelkezésére bocsátani és ugyanazon fedél alatt lakó összes személyek igazoló iratait a lapba bert adatok ellenőrzése végett.

A 3-as számú törzslap

A költözések lapja. Ez kitöltendő mindannyiszor, valahányszor az ingatlan-könyv benyújtása után változások állnak be, akár az ingatlan helyzetében (1-es számú lap), akár egy-egy háztartás helyzetében (2-es számú lap). Házeladás, vagy új bérlemény, elköltözés, házasság, születés, halálozás, adóptálás stb.) A 3-as számú törzslap három példányban töltendő ki Bucurestiben és két példányban a többi városokban és az illetékes kerületi rendőrséghez nyújtandó be, amely egy számmal és dátummal láttamozott példányt visszaszolgáltatót a benyújtónak.

A 3-as számú törzslap a dohánytőzsdékben kapható és ára 3 lei.

A 4-es számú törzslap

A változó lakosság bejelentési lapja. Bárki, aki akár egyetlen éjszakára, ingyen, vagy fizetés ellenében más városbeli, vagy akár helybeli személyeket vendégül lát, köteles a következő reggelyek eljuttatásával az illetékes kerületi rendőrközmisztériumnak, a 4-es számú törzslap kitöltésével. (Apa, anya, gyermekek, unokák, sógorok, sógorok nem jelentendők be.)

Szállodások, fogadósok, azok, akik butorozott szobát havonta hetenként, vagy napokra adnak bérbe, a vendégeket két példányban kiállított és az összes feltüntetett rovatok kitöltésével ellátott 4-es számú törzslapon jelentik be a központi bejelentő hivatalhoz 1939 április 23-tól kezdve.

A 4-es számú törzslap a dohánytőzsdékben kapható és ára 3 lei.

Azok a rovat-kitöltések, amelyek nem férnek rá egyetlen 1-es, 2-es, 3-as, vagy 4-es számú törzslapra, folytatásként egy hasonló törzslapra vezetendő rá. Idegen papír beillesztése tilos. Az ingatlanok házfelügyelői és portásai (házmesterei), tekintet nélkül az ingatlan rendeltetésére (magánház, állami intézmény, magánvállalat,

lat, kereskedelmi, vagy iparvállalat, szűke, stb.) nem alkalmazhatók, ha nem rendelkeznek egy foglalkozás üzemeltető könyvecskével, amit Bucurestiben a központi bejelentő hivatal, a többi városokban a rendőrség vezetője állít ki.

Azokban az épületekben, ahol több, mint három lakás van, a tulajdonosok kötelesek minden lakást megszámozni és egy táblácskát látható módon kifüggeszteni a lakás bejáratánál, a következő felirattal: ... számú ... lakrész (apartament No.)

Lakrész alatt bármilyen lakás értendő.

A többi, mint három lakásos épületekben a tulajdonosok kötelesek az épület bejáratánál az ingatlan könyv 1-es számú törzslapján feltüntetett bérlet névsorát kifüggeszteni. Hasonlóképpen a tulajdonosok a portás szobájában vagy éppen a tulajdonosok közös szolgálati szobájában az egész ingatlan közös szolgálati szemléletét, az egész ingatlan közös szolgálati szemléletének névsorát, valamint az ingatlanban lévő összes szolgák névsorát is ki kell, hogy függeszték, feltüntetve mindegyiknek neve mellett a fővárosi rendőrség által kiállított szolgálati könyvecske számát.

Az ingatlan-könyvben lévő összes törzslapot, amennyire csak lehet, olvashatóan kell írni, különösen a tulajdonos neveket, nehogy félreértések történjenek.

Azok, akik nem tudnak írni, megbízhatnak egy írni tudót, aki kitölti az illető törzslapját és az adatok helyességének igazolásával maga is aláírja, feltüntetve lakását.

A törzslap tulajdonosának felelősségén kívül, a valószínűleg meg nem felelő beírásokért az is felelős, aki azt kitöltötte.

A „foglalkozás”, „tisztviselés”, „mesterség”, vagy „helyzet” (Situation) rovatába részletesen feltüntetendő a foglalkozás, amit folytat. Nem írható be egyszerűen: kereskedő, iparos, tisztviselő, szabadjogfogalmazó, stb., hanem pontosan feltüntetendő, hogy kézműves kereskedő, cipő, szövő, kárpap, férfi-divat, női divatúru kereskedő, stb., azután csokoládégyáros, szikviz, textil, gyártás, fémáru, szövő, harisnygyáros, stb., azután orvos, mérnök, ügyvéd, csizmadia, felsőruhá készítő, szatmár, asztalos, banktisztviselő, állami tisztviselő, katonai rangfokozat, stb.

Nem írható be szabadjogfogalmazó (magánzó) és abban az esetben, ha nincsen foglalkozása, feltüntetendő, hogy miből él.

Azok, akiket a szülők tartanak el, így írandók be.

Azok, akiknek nincsen semmilyen foglalkozásuk, vagy egzisztenciájuk, munkanélkülieknek írlandók be.

Az erkölcsrendészeti ügyosztálynál nyilvántartott nők, prostituáltként tüntetendők fel.

Büntetések

100 ezer leittől kétfélmillió leig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők azok a háztulajdonosok és főbérlet, akik nem töltik ki az ingatlan könyv 1-es, 2-es, 3-as és 4-es számú törzslapját és akikről kiderül, hogy olyan lakójuk volt, vagy van, akik közrendbe ütköző cselekmények miatt körözött büntető bírság, vagy akik ugyanilyen cselekmény miatt elítéltek távollétben.

Abban az esetben, ha bebizonyosodik, hogy csak egyszerű elnézés miatt nem töltötték ki a törzslapokat, a lakók pedig, akik a tulajdonosnál, vagy főbérletnél laknak, vagy laktak, nem esnek

az előző bekezdés előírásai alá, a bírság 3 ezer leittől 10 ezer leig terjed.

A bírságot a pénzügyi közegek hajtják végre az elítélt minden ingó, vagy ingatlan vagyonára.

Fizetéseketelenség vagy az egész bírság behajtásának lehetetlen volta esetén a pénzügyi közegek jegyzőkönyvet vesznek fel, amit az illető törvényes ügyészségéhez küldenek el, a közzétett bírságnak fogházzá való átváltoztatása céljából.

GABRIEL MARINESCU tábornok,
miniszteri államtitkár.

Időjárás

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi, északnyugati szél, helyenként záporosó, zivatar, estére a felhőzet csökken, éjszakai erős lehülés, szélvédettebb helyeken mérsékelt éjszakai fagy. A nappali hőmérséklet emelkedik.

Vaszary János

Kihullt egy nagy magyar festőművész kezéből az ecset: meghalt Vaszary János, a magyar pikúra egyik legerősebb tehetségű művésze. Vaszary János 1867-ben született. Korán kezdett a pikúrával foglalkozni. Első képei széles festésűek, s realizmusukkal tüntek fel. Később az egyenletes tónustűs színek váltották fel palettáján s a francia realistákra emlékeztető képsorozatokat festette ebben a stílusban. Ujabbban nagyfokú egyszerűsítés váltotta fel gazdag színskáláját, s a fény és árny, váltakoztak képein. Éjjeli világítású s a délszaki tengerpartokon készült képeivel külföldön is nagy sikerei voltak. Néhány éve vesebaj támadta meg s egyre kevesebbet festett. A szenvedésektől szerdán délután szívizélhűdés váltotta meg. Halála nagy gyászt jelent a magyar művészi életre.

Társadalmi élet

Petrovay Tibor előadása a nők gazdasági szerepéről. Kolozsvárról jelentik: Április 18-án este 7 órakor tartotta előadását Petrovay Tibor, a nők gazdasági szerepéről a társadalomtan a Katolikus Női Misszió rendezésében. Petrovay Tibor, az erdélyi magyar szövetkezeti mozgalom egyik elismert szakembere, előadásában kifejtette, hogy a gazdasági élet nem pusztán anyagi elemekből épül fel, hanem abban döntő szerepet játszanak az erkölcsi erők is. Éppen ezért nem hanyagolható el a nők befolyása sem a gazdasági élet alakulásában. Az egzisztenciális bizonytalanság kényszerhelyezébe hozza a nőket, akik pusztán szükségéből vállaltak cselekvő szerepet a gazdasági életben. Éppen ezért rokon-szennel kell fogadni minden olyan mozgalmat, amelyik visszavezeti a nőt eredeti hivatásához, a család fenntartásához. Ebben példaképünk lehet Németország, ahol a családi keretek biztosítását állami hozomány, családi munkabér útján biztosítják. A legkisebb nemzeti egység, a család gazdasági vezetése az asszony kezében van s éppen ezért fokozott gondot kell fordítani a nők gazdasági megszervezésére. A női lélek alkátának legjobban a szövetkezeti rendszer felel meg s éppen ezért szükséges volna gazdasági célú női szervezetek, szövetkezeti asszonycsoportok szervezése. A szövetkezeti mozgalmak haladása a nők vásárlókeresletétől függ — mondotta előadásában Petrovay Tibor — s az öntudatosan megszervezett fogyasztóközösség mélyen belenyúlhat a gazdasági élet gépezetébe. Vázolta azokat a feladatokat, amelyeket az erdélyi magyar nők szövetkezeti mozgalmának kell megoldania s utal a nemzeti összetartozástudat érvényesítésének a szükségeségére, mert a női a férfi és a gyermek mellett keresztül népe szellemét és jövőjét alakítja.

Segítség és gyógyulás mindazoknak, akik visszártágulatban szenvednek

Fontos könyvüjdonság!

A visszeres láb, a visszártágulat

megelőzése, kezelése, gyógyítása.

Írta: Dr Engländer Árpád

Ez a könyv megtanítja, hogyan szabadulhat makacs, fájdalmas, kellemetlen betegségtől. **A tartalomjegyzékből:** A visszeres bajok jelentősége. — A láb vérkeringési viszonyai. — Hogyan keletkeznek a visszártágulatok. — A visszártágulat tünetei. — A visszártágulat komplikációi. — A visszártágulat okai. — A visszártágulat diagnózisa. — A visszártágulat kezelése és gyógyítása. — Kompressziós kezelés, nyomókötések. — Műtéti kezelés. — A biztos gyógyulás útja. stb.

Ára 57 lei és portó.

Megérkeztek Nagyváradra az ingatlan könyvek és törzslapok

A második számú törzslapot a lakónak kell beszerezni. Clonta nagyvárad rendőr-kezesztor nyilatkozata

Nagyvárad, Saját tud. Clonta Eugen dr nagyvárad rendőrkezesztor szerda délután részletesen ismertette az ingatlan-könyv kiállítására és vezetésére vonatkozó utasításokat. Közölte, hogy az ingatlan-könyv nyomtatványok megérkeztek már s mártól kezdve kaphatók a dohánytözsdekben. Az ingatlan-könyvet, amelynek ára 40 lei, a háztulajdonos köteles beszerezni, a lakók számának megfelelő 1-es számú törzslappal, amelyeknek árát nem követelheti a bérlőtől. A 2-es számú törzslapokat azonban a lakók maguk kötelesek megvásárolni.

A rendeletben feltüntetett házfelügyelői vagy házmesteri könyvecskék kiállítása céljából az érdekeltek személyesen kötelesek jelentkezni a rendőrség ingatlan-könyv ellenőrző hivatalában. Ez al-

kalommal be kell nyújtaniok születési, állampolgársági, katonai bizonyítványukat, továbbá erkölcsi bizonyítványukat, amit a rendőrség állít ki és büntetlenségi bizonyítványukat, amit az ügyészségen lehet beszerezni. E jelentkezés április 23-tól számított 30 nap alatt történik.

Clonta rendőrkezesztor rámutatott nyilatkozatában a megtorló intézkedésekre, amelyeket a törvény kiállításba helyez azokkal szemben, akik az ingatlan-könyv törzslapjait nem töltik ki szabályszerűen. E büntetések szigorúak egészen a vétkesek ingatlanainak lefoglalásáig, s bírság fejében való elárverezéséig megy. Azért a közönség minden bővebb tájékoztatást igénylő kérdésben forduljon a rendőrséghez felvilágosításért, nehogy félreértések áldozata legyen.

Országosan körözött betörő — mint „párizsi hajművész“

Rajtavesztett Csikszereda reklámmal népszerűsített ligarója. Betörőszerszámok a sütővas mellett

Csikszeredt. Saját tud. Néhány hét óta nagy háborúság zajlott le a csikszeredai két hetilap hirdetései rovatában. Egyik urifodrász, mászóval: borbély, nagy és vastag betűs hirdetések útján jelentette be, hogy Párizsban és más nagy nyugati világvárosokban s legutóbb Bucurestiben működött, több európai nyelvet beszélő nőifodrászt szerződtetett „nagy áldozatok árán“, ki tullez minden eddigi csiki, vidéki teljesítményen és olyan csodáit művészteti a női frizuráknak, melyek káprázatba és csodálkozó irigységbe ejtik a vidéki hölgyközönséget. A feltűnő hirdetésre választ adott egy jónevű, régi fodrászúlet tulajdonosa is és kijelentette, hogy ez a hírverés nem igen fűdi a valóságot: a nagy dícséreték és üzleti fogások mögött egy közönségesebb, valódi borbélyveegéd áll, számottevő eredményeivel és számtalan hibáival. Miközben ez a vidéki stílusban végigküzdött, ellene és mellette szülő küzdelem megindult és folyt ádáz küzdelemmel, a rendőrségre egyre-másra érkeztek megkeresések nagyobb erdélyi és ókirályságbeli városok rendőrségeitől, hogy nemzetközi szélhámost és betörőt köröznek, aki a legalaposabb nyomozással kimutathatólag Csik megyébe vette útját.

Carsteannunak, a város nagy népszerűségnek örvendő rendőrfőnökének feltűnt, hogy éjszakánként egy igen jólöltözött fiatalember igen bőkezűen költelezik és amikor elfogy a pénze:

karikagyűrűkkel, fülbevalókkal és más ékszerekkel fizet.

Kezdetben a dolog nem keltett nagyobb feltűnést, ismeretek ugyanis a pincéreknek és más könnyebb fajelyu foglalkozásu alkalmazottaknak az a szokása, hogy pénz hiányában mással, még esetleg „ékszerekkel“ is megelégszenek. Azonban a körözések országos és nemzetközi viszonylatban is gyultek és hovatovább alaposabb volt a gyanu, hogy a borbélysegéd tisztes ipara álcája alatt, egyike a legnagyobb nemzetközi betörőknek és szélhámosoknak. A rendőrségi bejelentő hivatalól tudták, hogy Delli Istvánnak hívják a borbélysegédet, azonban alaposabb nyomozás nélkül bele kellett nyugodni abba, hogy Delli egy igen népszerű, jólkereső iparos, akinek más gondja nincs, mint az éjszakai órákban kipihenni és elszórakozni a napi fáradalmakat.

Azán egyszer olyan gyanusan viselkedett, hogy a rendőrség figyelő emberei igazolásra szólították fel. Delli kijelentette, hogy sok nyaraló és furdóhelyen volt alkalmazásban, legtovább Tusnádfurdón és várakozásán felül keresett. Miután a pénz könnyen uszik el, elhatározta, hogy minden pénzfőlélegét ékszerekbe fekteti. Azért fizet most gyűrűkkel és más ékszerekkel, mert most már nem keres úgy, ahogy eddigi életmódja igényelte.

Természetesen a rendőrség emberei nem adtak hitelt szavainak. Házkutatás következett.

Több olyan gyűrűt és más ékszert találtak, melynek értéke egyenkint is meghaladta a kétezer leit, sőt megállapította a rendőrség, hogy minden okmányá hamis.

Még az állampolgársági okmányát és munkakönyvét is, vegytintát eltűntető szerekkel ő ha-

misította. Kiderült, hogy husz esztendő óta összelopkodta nemcsak Románia nagyobb városait, hanem eredménytel működtött egyebütt is. Nem igen riadt vissza erőszak használatától sem, amit az is bizonyít, hogy kézfegyvert, alkulcsokat és finom betörőszerszámok egész garnadját találta meg nála.

Miután Delli katonaszökevény is és sok más ügye is a katonai törvényezék illetékesége és hatásköre alá tartozik, átadták a brassói katonai ügyészségnek. Bünlajstroma összeállítására most van folyamatban.

A nagyvárad mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: LEANY A PARTON.
CORSO: EMBERI BESTIAK.
APOLLO: DRÁMA SANGHAIBAN.

Apróhirdetések

Lakás	Különféle
szavanként 3 lei	szavanként 3 lei
Egy	Fizető
utcai szoba előszobával, butor nélkül kiadó. Nagyvárad, Str. Simeon Barnutiu No. 1-a.	vendégnek mennék jobb családhoz, hegyes, erdős vidékre, ahol szabadfürdő van. Ajánlatokat „Tiszviselőő“ jellegre a kiadóba.
Kiadó	Ha
május 1-re 1 szobás, furdó és előszobás lakás. Nagyvárad, Str. Principe Mihai 14.	nem süt, főz a takaréktűzhelye, Besenyei kályhás, felelősség mellett randbehozza. Nagyvárad, Str. Rosiorilor 15. szám.
Keresek	Eladó
1-2 szobás furdószobás garzon lakást — esetleg 1 szobás, előszobás, furdószobás, konyhás lakást üresen, május 1-re. Kizárólag keresztény családnál. Címeket a kiadóba kérek ármegjelöléssel.	komplett hálószoba. — Megtekinthető vasárnap és csütörtökön. Nagyvárad, Str. Cuza Voda 41. szám.
Allást nyce	Eladó
szavanként 2	egy ebédő szekrény, asztal, divány, stb. és egy gyerek sport kocsi. Nagyvárad, Str. Oltenia 8. szám.
Ünállóan	Fogtechnikus
dolgozó masamódnót azonnaira alkalmaz az Elit-kalapszalón, Nagyvárad, Banca Nationala mellett.	20 éves gyakorlattal, teljes berendezéssel elhelyezkedést v. autortált társat keres. Címet a kiadóba.

LEGUJABB

Románia a szigorú semlegesség fenntartása mellett

Gafencu berlini látogatásának magyarázása a külföldi sajtóban. — Újabb román-német kereskedelmi tárgyalások kezdődnek

Lapunk más helyén már megírtuk, hogy Ribbentrop német külügyminiszter viszonzozza Gafencu látogatását. Román újságírók értesülése szerint Ribbentrop romániai utazására ősszel kerül sor.

A román külügyminiszter berlini tanácskozásával kapcsolatban az *United Press* munkatársának megbízható helyen kijelentették, hogy Gafencu teljes határozottsággal kitarított amellett, hogy Románia fenntartja abszolút semlegességét. Valószínű, hogy a közeljövőben újabb német-román kereskedelmi tárgyalások indulnak, amelyeknek célja az lesz, hogy a két ország kereskedelmi kapcsolatait az eddigiek-nél szorosabbra fűzzék.

Beavatott körökben egyébként az a benyomás alakult ki, hogy a német-román tárgyalások a német kormányra nézve kielégítőek. A román külügyminiszter az újságírók előtt hangoztatta, hogy német részről nagy megértés tapasztalható Románia irányában. Gafencu kiemeli, hogy Románia jó egyetértésben akar élni

a német birodalommal. A *Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz*, mely tudvalevőleg közel áll a birodalmi külügyminisztériumhoz, Gafencu látogatásáról azt írja, hogy az világos és örvendetes bizonyítéka annak, hogy Európa délkeleti részében a népek szoros és bizalomteljes együttműködésben akarnak élni egymással és ez Európa jövője szempontjából feltétlenül szükséges is. Magyarország és Bulgária hagyományos barátsága a tengelyhatalmak iránt már régóta ezt a politikát mutatja és Jugoszlávia részéről is egyidő óta ilyen törekvések nyilvánulnak meg. Az a körülmény, hogy a román látogatással egyidőben magyar államférfiak Rómában tanácskoznak és néhány nap múlva olasz-jugoszláv külügyminiszteri tanácskozásra kerül sor, világosan mutatja, hogy a tévelygések évszázados korszaka után Közép-Európa népeinek baráti együttműködése következik. A világnak — ha bizonyos hatalmak egyeduralmi álmai véget érnek, — tudomásul kell venni ezt a fejlődést, — fejezi be a lap cikkét.

Mussolini beszédet mondott a nemzetközi hisztéria ellen

A duce választ adott Roosevelt üzenetére is

Rómából jelentik: A Capitolium Iulius Caesar termében csütörtök délelőtt 11 órakor ünnepi ülés volt, az 1942. évi római világiállítás szervezési munkálatainak megkezdése alkalmából. Az ülést Colonna herceg, Róma kormányzója nyitotta meg, majd Cini szenátor, a szervező bizottság elnöke, ismertette a kiállítás célkitűzéseit. Hangoztatta, hogy a kiállítás legfőbb célja, hogy minden állam bemutassa azt, amit a civilizációért és az emberi haladásért tett. Ezért a Duce a kiállításnak „a civilizáció olimpiásza” nevet adta.

Az ülésen Mussolini beszédet mondott és elmondotta, hogy ez az összejövetel első ténye egy nagy mozgósításnak.

— Azok, — folytatta Mussolini, — akik határainkon túl átengedik magukat minden hisztériának, ne féljenek ettől a szótól, mert itt a polgári haladás és az emberi munka fegyvertelen mozgósításáról van szó. Meg akarjuk kezdeni a becsületes munkát és a nemzet minden energiáját sorompóba állítjuk abból a célból, hogy ez a kiállítás méltó legyen Rómához. Ha az volna a szándékunk, hogy meggyűjtsük a kanócot, vagy támadni akarnánk, akkor nem kezdtünk volna most ilyen nagy munkához. Bár szerte a világon viharfelhők tornyosulnak,

mi folytatjuk munkánkat és ezt jó jelnek kell tekinteni a jövőre nézve. Ez azt mutatja, hogy mi nem akarunk senkit sem megtámadni, hanem folytatni akarjuk munkánkat. Teljesen igazságtalan és minden tekintetben indokolatlan az a kísérlet, amellyel a tengelyhatalmakat a vádlottak padjára akarják ültetni. Akár küldünk választ az üzenetre, akár nem: nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy ismételtén kijelentsem: Róma és a tengely politikája a béke és az együttműködés politikája, amiről Olaszország és Németország már számos, kézzelfogható bizonyítékot nyújtott. Ideje már, hogy a nemzetközi riadalom terjesztői és a katasztrófa előhírnökei elhallgassanak és elhallgassanak azok, akik kibontott zászlóikkal nyugtalanságukat, félelmüket palástolják. Mi nem engedjük magunkat sajtókampányoktól és messiási üzenetektől befolyásoltatni, mert csapataink készen állnak és fegyvereink bőven vannak, hogy megvédjük a békét.

— A kiállításon, — fejezte be beszédét a Duce, — egy hatalmas ív fog emelkedni, amely, reméljük, annak az emberi akaratnak és hitnek a jelképe lesz, hogy megvalósítható az a béke, mely valóban az igazság és élet nagy vasalójain nyugszik.

Ciano olasz külügyminiszter Berlinbe utazik

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” értesülése szerint Ciano gróf, olasz külügyminiszter április 28-ra Berlinbe érkezik és résztvesz azon a nagyjelentőségű birodalmi gyűlésen, amelyen Hitler vezérkancellár a tengelyhatalmak nevében válaszol Roosevelt elnök emlékeztető üzenetére.

A katonai célokra igénybe vett gépkocsik tulajdonosai adókedvezményt kapnak

Bucurestből jelentik: Miniszteri rendelet jelent meg, amely szerint mindazok után az autók után, amelyeket katonai célokra igénybe vettek, azoknak tulajdonosai mindaddig nem fizetik az adót, ameddig a katonaság igénybe veszi a gépkocsikat.

Spanyolország felmondta a nemzetközi viszályok békés elintézéséről szóló egyezményt

Göring a madridi bevonulási ünnepségen

Genfből jelentik: A spanyol kormány a Népszövetség főtitkárához jegyzéket intézett és abban felmondta a nemzetközi viszályok békés elintézésére kötött 1928. évi általános egyezményt.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” burgesi jelentése szerint Franco tábornok meghívta Göring porosz miniszterelnököt, hogy vegyen részt a május 15-iki madridi bevonuláson és az ezzel kapcsolatos győzelmi ünnepségeken.

Magas kitüntetések kapott a Szentatyától a magyar miniszterelnök és külügyminiszter

Rómából jelentik: XII. Pius pápa — mint lapunk más helyén megírtuk, — csütörtök délelőtti ünnepélyes kihallgatáson fogadta a Rómában tartózkodó magyar államférfiakat. A Szentatyá ez alkalommal gróf Teleki Pál miniszterelnöknek átnyújtotta a Pius-rend nagykeresztjét, gróf Csáky külügyminiszternek a Szent Gergelyrend nagykeresztjét. A magyar államférfiak ezután látogatást tettek Maglione bíboros-államtitkárnál, akinek Teleki átnyújtotta a kormányzó által adományozott Magyar Erdemrend nagykeresztjét.

Rómában nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a magyar miniszterek tanácskozásai szerdán nem fejeződtek be, hanem csütörtök délután újabb megbeszélésre ültek össze a magyar és olasz államférfiak. Ez a fordulat — úgy mond — mindennél jobban kiemeli a római tárgyalások óriási jelentőségét.

Londonban nem várnak gyors eredményt a bekerítő politikától

Az angolok diplomáciai munkáját megzavarta a tengelyhatalmak közbelépése

Londonból jelentik: Angol beavatott körökben a jelenleg folyamatban levő diplomáciai tevékenységtől nem várnak gyors eredményt. Hangoztatják azonban, hogy különösen nagy jelentősége van a római olasz-magyar megbeszéléseknek és a berlini német-román tárgyalásoknak. A küszöbön álló olasz-jugoszláv tanácskozásokkal kapcsolatban szintén különböző találgatások olvashatók az angol sajtóban. Az általános figyelem Ciano olasz és Cinczar Markovics jugoszláv külügyminiszter küszöbön álló velencei találkozására összpontosul. A lapok céloznak arra, hogy a velencei találkozó a berlin-római tengely számára értékes eredménnyel záródhat és egy messzemenő magyar-jugoszláv közeledés is eredménye lehet ennek a találkozásnak.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” jelentése szerint a londoni bolgár követ szerdán két óra hosszat tárgyalt Halifax külügyminiszterrel. A lap szerint a Londonban és Szófiában párhuzamosan folyó diplomáciai tárgyalások befejezéshez közelednek. Boris bolgár király ebben a kérdésben már hosszas kihallgatáson fogadta Kioszeivanoff miniszterelnököt, aki ezt megelőzően a szófiai német ügyvivőt, valamint a román és görög követet fogadta. A bolgár miniszterelnök egyébként a képviselőház külügyi bizottságában rövidesen beszámol a nemzetközi helyzetről. Az angol lap a helyzet súlyosságát jellemezve, megjegyzi, hogy a bolgár tartalékosok már parancsot kaptak, hol kell jelentkezniük mozgósítás esetén.

CRONIN

világhírű munkái:

Réztábla a kapualatt	fűzve 185 lei
	kötve 238 „
Ezt látják a csillagok	fűzve 314 „
A kalapkirály I, II.	kötve 324 „

DANTE KIADÁS